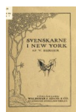
Svenskarne i New York

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna första del av verket om *Svenskarne i New York* av **Vilhelm Berger** (1867-1939) har digitaliserats från Library of Congress i december 2010 av Internet Archive och anpassats för Projekt Runeberg i september 2013 av Ralph E.

Enligt Libris-katalogen utkom den här skriften i 3 häften, omfattande sidorna 1-48, 49-96 och 97-144. Det är tyvärr bara första häftet som har digitaliserats.

Detta verk kan läsas såsom en uppslagen bok i färg på Internet Archive.

FÖRORD

Den svenska kolonien i New York äger gamla anor. Redan i midten af 1600-talet slogo sig svenskar ned i staden och många af dem förvärfvade sig fastighet. Om dessa äldsta svenskar har fil. dr. John O. Evjen lämnat en intressant skildring i sin bok "Scandinavian Immigrants in New York 1630—1674." Angående svenskarna i New York under 1700-talet och något längre fram i tiden har fil. dr. Amandus Johnson samlat uppgifter, hvilka han torde komma att publicera.

Då två sådana eminenta förmågor ägnat sig åt vår kolonis allra äldsta historia, var det alldeles onödigt för mig att forska häri. Jag har därför ägnat mig uteslutande åt de senaste 80 åren, eller närmare bestämdt från lillkomsten af den första svenska organisationen här, Svenska Societeten, som stiftades år 1836.

Under ett tiotal år har jag samlat uppgifter om våra svenska organisationer och annat, som rör koloniens historia. Då resultatet af mina forskningar nu framträder i bokform, önskar jag särskildt påpeka, att denna bok; icke får anses som svenska koloniens i New York historia. Det är endast de yttre konturerna till denna historia, jag lyckats rädda undan glömskan, ett bidrag på sin höjd till svenskarnas i New York historia.

Under mina forskningar har jag sett igenom alla äldre årgångar af tidningen "Nordstjernan", som beredvilligt ställts till mitt förfogande, och ur hvilka jag hämtat icke så litet. Genom bref och personliga samtal med hundratals personer har jag erhållit upplysningar om olika organisationer, och begagnar jag mig af tillfället att till alla, som med så stor välvilja stått mig till tjänst, uttala min tacksamhet.

Enär jag fått upplysningar från så många olika håll, har det varit mig en ren omöjlighet att få en likformig och lika uttömmande historik för hvarje organisation. Om en ha de utförligaste uppgifter stått mig till buds, om en annan de allra knapphändigaste. Denna omständighet har orsakat en viss ojämnhet i framställningen, som jag icke varit i stånd att öfvervinna.Så långt det varit mig möjligt, har jag sökt att verifiera de uppgifter, jag fått, både de skriftliga och de muntliga, men det är mycket troligt, att fel insmugit sig och äfven att mycket, som bort nämnas, blifvit utelämnadt på grund af bristfälliga uppgifter. Jag blefve därför ytterst tacksam, om jag underrättades om förefintliga fel, och om sådant af allmännare intresse, som uteglömts, på det jag må kunna i bokens sista häfte införa nödiga tillägg och rättelser.

Att mina anteckningar om svenskarna i New York nu utkomma i tryck beror uteslutande på firman Waldemar J.

Adams & Co. härstädes, som åtagit sig att förlägga boken, ty själf hade jag aldrig vågat mig på ett så stort och riskabelt företag. Hvarken min förlägggare eller jag hysa några förhoppningar om ekonomisk vinst på företaget utan hafva gett oss in på detsamma endast af intresse för saken. För mig har det varit ett nöje att forska i koloniens historia, och jag hoppas, att boken må röna så pass afsättning, att min förläggare icke må vidkännas ekonomisk förlust.

V. Berger.

New York, N. Y., den 1 September 1917.

I. Den Svenska Kolonien i New York

Den svenska kolonien i New York är den äldsta svenska koloni i Förenta Staterna och leder ej sitt ursprung från den invandring från Sverige, som tog sin början på 1840-talet som alla de öfriga svenska kolonierna i landet göra.

Kolonien i New York kan sägas utgöra föreningslänken mellan de gamla svenska Delaware-kolonierna och de kolonier, som uppstodo genom den stora invandringen. När den svenske prästen N. Collin år 1831 höll sin sista predikan på svenska språket i den gamla Delawarekolonien, fanns det i New York en liten skara svenskar, hivilka ej långt derefter, eller år 1836, stiftade en svensk förening, Svenska Societeten i New York, hvilken ännu existerar och är den äldsta svenska organisation i Förenta Staterna.

I öfver 80 år hafva således svenskarna i New York stått i fast förbindelse med hvarandra. I koloniens 80-åriga historia kan man särskilja tre särskilda utvecklingsperioder, alla lika hvarandra i raskt framåtskridande, men alla tre olika hvarandra beträffande utvecklingens riktlinier.

Den första perioden omfattar tiden fram till år 1880. Under denna period ökades antalet svenskar i staden från kanske ett 100-tal år 1836 till omkring 500 år 1850, omkring 800 år 1860, 2,663 år 1870 och 5,634 år 1880. Siffrorna beteckna i Sverige födda, bosatta å det område, som nu utgör staden New York. Att antalet uppgifves på ett ungefär åren 1850 och 1860 beror på att svenskar och norrmän sammanfördes till ett vid folkräkningarna nämnda år; först vid folkräkningen 1870 gjordes åtskillnad dem emellan.

Innan invandringen på midten af 1840-talet började att taga fart, synas de flesta af svenskarna här hafva varit män med skolbildning från Sverige, hvilka vid olika tider kommit hit och här fått goda anställningar. Därjämte funnos åtskilliga sjömän, hvilka slagit sig ned här och här vunno sin utkomst som segelmakare. När sedan den stora invandringen började på allvar, stannade oupphörligen någon här i stället för att fortsätta resan västerut, och så småningom ändrade kolonien utseende. Nykomlingarna ägnade sig vanligen åt yrkesarbete, en och annan gång utan att äga utbildning från Sverige.

Svenska Societeten var i flera år svenskarnas enda föreningsband och dess möten voro högtidsstunder för de i staden kringspridda landsmännen. Pä midten af 1840-talet uppstod Bethelskeppet och härmed tillkom en ny face i koloniens lif. Bethelskeppet var ju afsedt uteslutande för invandrare, men det blef på samma gång de6

här bosatta svenskarnas kyrka. Vid gudstjänsterna på skeppet synnerligast om söndagarna, samlades ej så få af stadens svenskar, bland hvilka funnos många som tagit djupt intryck af den missionsverksamhet, som bedrefs på skeppet. I hela tjugo år var missionen på Bethelskeppet den enda kyrkliga verksamhet i kolonien. Dels på grund häraf, dels på grund af sin begåfning i olika riktningar var missionens föreståndare, pastor O. G. Hedström, centralfiguren i kolonien under denna första period.

År 186S stiftades den första svenska lutherska församlingen, Gustaf Adolfsförsamlingen. Kolonien räknade då ungefär ett tusen i Sverige födda personer, och att i en så pass stark svensk koloni ej förr stiftats en svensk

luthersk kyrka berodde delvis på det långa afståndet från Augustanasynodens stora fält i de västra staterna, men helt säkert till ej ringa del på pastor Hedströms stora inflytande bland stadens svenskar. När till slut svensk luthersk verksamhet påbörjades, hälsades den med glädje och Gustaf Adolfsförsamlingen rönte i början en märkligt stor framgång samt skaffade sig kyrka inom loppet af några månader, något enastående på den tiden.

Man hade nu kommit så långt, att man hade svensk kyrka och svensk förening, och den tiden stodo dessa båda i ett mycket godt förhållande till hvarandra och det räknades som en heder att tillhöra dessa båda organisationer. Inom kort stiftades Svenska Fruntimmersföreningen, hvars stiftarinnor till största delen tillhörde Gustaf Adolfsförsamlingen. Ungefär samtidigt bildades den första sångkören och äfven den kände sig dragen till kyrkan och deltog i psalmsången vid gudstjänsterna om söndagarna. Vid sidan om Gustaf Adolfsförsamlingen uppstodo i slutet på 1860-talet andra svenska församlingar af reformert trosbekännelse, nämligen en baptistförsamling i New York och en methodistförsamling i Brooklyn.

År 1869 började kolonien ökas rätt fort och inflyttningen pågick raskt under 1870-talet. De inflyttande slöto sig till de organisationer, som funnos, och endast få nya stiftades under 1870-talet, ehuru svenskarnas antal femdubblades under denna dekad. Endast en svensk luthersk församling. Bethlehemsförsamlingen i Brooklyn, stiftades jämte en förening i New York, Svensk-Norska Föreningen, samt två i Brooklyn, Skandinaviska Föreningen No. 1 och Fruntimmersföreningen Freja. En och annan sångkör uppstod, men sången hade, hur högt den än värderades, dock ännu ej blifvit någon kulturmakt i kolonien. I början af 1870-talet fick kolonien efter några misslyckade försök äfven en tidning i och med Nordstjernan framträdande.

De senste åren af detta första skede i koloniens historia hemsöktes landet af en ekonomisk kris, som helt visst icke lämnade kolonien oberörd. Svenskarna lefde i allmänhet under enkla förhållanden, och man nöjde sig med små enkla fester både i församlingarna och föreningarna. Till någon samling till ett gemensamt större företag7

gafs aldrig någon impuls, och det hade antagligen öfverskridit koloniens krafter. Grunden var emellertid lagd, och kolomen stod rustad att mottaga de stora skaror, hvilka under nästa period, 1880- och 1890-talen, slogo ned sina bopålar i New York.

Under den andra utvecklingsperioden i koloniens historia, 1880-och 1890-talen, ökades svenskarnas antal från 5.463 år 1880 till 17,309 år 1890 samt 28,320 år 1900. Kolonien femdubblades således och räknar man äfven de här i landet födda af svensk börd, uppgick antalet år 1900 utan tvifvel till 40,000. Kolonienes hastiga tillväxt återspeglar sig äfven i uppkomsten af nya organisationer af olika slag.

Ser man först på den kyrkliga verksamheten finner man, att ej mindre än femton församlingar stiftades och uppförde eller köpte kyrkor. Af dessa voro sex lutherska, fyra methodist, två missions, två baptist och en episkopal. Därjämte påbörjade frälsningsarmén svensk verksamhet med ett par kårer. De nya församlingarna stiftades i stadsdelar, där svenskar i större antal började bosätta sig, såsom Harlem, East New York, South Brooklyn och Greenpoint. Denna tids invandrare voro ganska mottagliga för kyrklig verksamhet, och de nybildade församlingarna skaffade sig på ganska kort tid kyrkor, hvarjämte de båda gamla, Gustaf Adolfs- och Bethle-hemsförsamlingen, byggde nya, storslagna kyrkor. Synnerligen uppoffrande medlemmar i församlingarna voro de många svenska tjänsteflickor, som dessa år kommo hit.

Föreningslifvet utvecklades helt naturligt äfven under dessa båda dekader, men knappast i sådan grad som den kyrkliga verksamheten. Under 1880-talet stiftades ett par fristående sjukhjälpsföreningar, och under 1890-talet ett tiotal sådana. Några amerikanska ordnar drogo till sig rätt många landsmän genom stiftandet af svenska loger, men flera af dessa loger gingo med sina ordnar upp i rök. Tiden syntes ej ännu vara mogen för sådant slag af foreningslif. Tidsperioden var onekligen de fristående sjukhjälpföreningarnas glansperiod.

Men föreningslifvet utvecklade sig under denna period äfven på andra områden än sjukhjälpsföreningarnas. Sången slog sig allt mer igenom och fick en framskjuten plats i koloniens lif, hvarom sångarfesten 1897 bar vittne. Sport och idrott började öfvas med stort intresse och flera idrottsföreningar stiftades. Vissa yrkesmän

bildade föreningar för bevakande af gemensamma intressen, såsom t. ex. de svenska ingeniörerna, hvilkas förening från sin allra första början intagit en bemärkt ställning. Nykterhetsvännerna förenade sig i loger inom Goodtemplar och Templarordnarna.

Under denna tidsperiod upprättades de båda immigranthemmen af de svenska kyrkosamfunden, och inom kolonien bildades Svenska Hjälpföreningen, som genom sin fria arbetsbyrå varit ofantligt mänga invandrare till stor hjälp.

Som af ofvanstående framgår, utvecklades föreningslifvet i skilda riktningar. Ett försök till allmän samling gjordes under denna period8

genom försöket att åstadkomma ett svenskt föreningshus. Det visade sig snart, att en allmän samling i sådan form är omöjlig att få till stånd.

Signalen till allmän samling kom dock under denna andra period. Det var John Ericssons död. Hedrandet af hans minne vid flera tillfällen verkade uppryckande på hela föreningslifvet, och att kyrkorna ställde sig oförstående för denna rörelse, blef dem till skada. Det hade kunnat blifva en allmän samling af kyrkorna och föreningarna omkring John Ericsson-statyn, men det blef det icke.

Första frukten af samlingen kring John Ericssons minne blef bildandet af en förening för upprättande af svenskt sjukhus, och den första hospitalsbasaren var väl svenskarnas i New York första gemensamma företag. Upprättandet af Källmans barnhem kort därefter var en enskild mans verk.

Man har under dessa 1800-talets båda sista årtionden kunnat spåra ett gradvis uppåtgående inom nöjeslifvet. En och annan maskeradbal började hållas hvarje vinter, vid större fester började nu supé serveras, de sceniska förmågorna bjödo hvarje vinter på svensk teater och på somrarna anordnades lustresor med ångbåt.

Ehuru sträfvandena under dessa år började gå allt mera i sär, finner man dock en och annan personlighet, som mer än andra utöfvat inflytande på kolonien. I New York var utan tvifvel Håkan Johansen under denna tid den mest kände i kolonien och hans inlägg i ett stort antal företag, bidrogo kraftigt att föra dessa framåt. I Brooklyn intog stadsmissionär John Swanström en bemärkt plats; om han icke direkt ägnade sina krafter åt koloniens sträfvanden i yttre afseende, öfvade han dock stort inflytande på sina landsmän och var i ett 20-tal år Brooklyns mest kände svensk.

Det tredje och sista utvecklingsskedet i kolonien tog sin början vid sekelskiftet. Antalet i Sverige födda har icke ökats så särdeles mycket. Det uppgick år 1900 till 28,300 och år 1910 till 34,952. Från 1910 fram till utbrottet af kriget i Europa ägde nog en rätt stor inflyttning rum hit från Sverige, men antalet i Sverige födda år 1917 torde dock ej öfverstiga 38,000. Men nu har man äfven att mera än förr taga med i räkningen de här födda, hvilka bildat familjer och blifvit män i staten. Den svenska kolonien kan år 1917 antagas räkna i det närmaste 55,000 personer.

Kolonien har under 1900-talets lopp i mångt och mycket fått ett annat utseende. Orsakerna härtill äro flera. De från Sverige inflyttade ha i allmänhet varit ynglingar i 20-årsåldern, bland hvilka unghinketypen ofta kunnat spåras. Många här födda hafva växt upp och deltaga i koloniens sträfvanden. Tidsandan är ytlig och nöjeslystnaden/ synes sakna gränser. Lifvet i kolonien har naturligtvis ej kunnat annat än taga intryck häraf.

Beträffande den kyrkliga verksamheten finner man, att utvecklingen förnämligast gäller den lutherska kyrkan, under det att de reformerta samfunden uppvisa ringa utveckling. Af det dussin församlingar, som stiftats under 1900-talet äro ej mindre än åtta luther-Nya Betelskeppet, invigdt år 1857.Gamla Betelskeppet, “svenska, metodismens vagga.”9 SVENSKARNE I NEW YORK

ska. Orsaken till den lutherska verksamhetens större framgång än den reformertas torde vara att finna däri, att de reformerta församlingarna äro mer än de lutherska beroende på invandringen från Sverige, och den senare tidens invandrare ställa sig utanför kyrkan, i många fall rent af fientliga mot densamma. Det är sin här i landet födda

ungdom, som de lutherska kyrkorna lyckats till rätt stor del behålla. Den lutherska verksamheten i staden har äfven haft ofantlig hjälp af det närbelägna Upsala College, hvars lärare och äldre studerande ofta förestått de nybildade församlingarna.

Föreningslifvet har de senare åren undergått en betydlig förändring. Svenska Centralförbundets framträdande utgör epok i för-eningslifvets historia. Förbundet, som leder sitt ursprung från samlingen kring John Ericsson-minnet, har flera gånger gjort kraftiga inlägg i koloniens utveckling. Koncentreringsidén, som är utmärkande för vår tid, har äfven tagit sig uttryck i större ordnars framträdande. De många sjukhjälpsföreningar, som bildats de senare åren, äro alla med blott några få undantag loger inom förbund och ordnar, synnerligast Vasaorden, som allt ifrån 1900-talets början fått den ena logen efter den andra här. Det är Vasaordens loger, hvilka mer än några andra föreningar lyckats vinna den här födda ungdomen för svenskt språk och sinne. Ett nytt slag af föreningar har på de senare åren uppstått, nämligen föreningar för socialt samkväm, hvilka förnämligast ha sin verksamhet bland ungdomen. De äldre, fristående föreningarna ha icke alltid förmått hålla takten med den snabba utvecklingen utan hafva i stort sedt gått tillbaka. Deras årliga tillställningar, som fått häfden bakom sig, äro dock väl besökta och numera nästan nödvändiga för deras existens.

Nöjeslifvet har utvecklats rent af häpnadsväckande. Om vintrarna hålles minst ett 20-tal maskeradbaler samt hundratals mindre baler. Lustresorna om somrarna hafva i det närmaste upphört och ersatts med picnicar i stadens utkanter och närmaste omgifningar. Det har blifvit allt mera vanligt, att föreningarna fira sina årsdagar, i all synnerhet 5- och 10-talen, med banketter, hvilka iscensättas på rent amerikanskt sätt med ceremonimästre, särskildt bord för talarna samt tal i långa banor.

Det organiserade välgörenhetsarbetet har fått nya verksamhetsfält.. De båda immigranthemmen hafva genom den minskade invandringen från Sverige och immigrationsmyndigheternas omvårdnad om invandrarna förlorat en stor del af sin karaktär af immigranthem och inriktat en stor del af sin verksamhet på att stå resande till och från Sverige till tjänst med råd och upplysningar samt bereda dem en trygg bostad under uppehållet här. Källmans barnhem har från en blygsam början utvecklats och har i flera år varit vår populäraste inrättning, som röner understöd från både församlingar och föreningar. Svenska Sjukhuset, för hvars upprättande arbetet påbörjades på 1890-talet, har varit i verksamhet i elfva år och genom duglig och målmedveten ledning förstorats samt tillvunnit sig ett aktadt namn bland stadens sjukhus. Tre ålderdomshem hafva upprättats och idem har ett 80-tal gamla landsmän erhållit en fristad pä ålderdomen. Alla dessa inrättningar ställa ökade kraf på offervilligheten hos både församlingar och föreningar.

Under de senare åren hafva flera större svenska import- och exportfirmor uppstått här, hvarjämte vi på affärslifvets område fått Svenska Handelskammaren. Dessutom finnes ju en mängd mindre svenska affärer, som boklådor, speceributiker m. fi., hvilka stå i liflig förbindelse med den svenska allmänheten.

De många svenska artister af olika slag, hvilka de senare åren besökt Amerika hafva samtliga uppträdt här. De första, som kommo voro ju bland de yppersta Sverige äger. De rönte helt naturligt framgång och voro verkliga "handslag öfver hafvet", hvarom då så mycket talades. Lockade af deras framgångar skyndade medelmåttorna och rent af undermåliga hit öfver. Allmänheten började känna sig lurad och står nu ganska afvisande gent emot besök från Sverige. Icke ens en sådan förmåga som August Lindberg förmådde ändra deras hållning.

Den drifvande och sammanhållande kraften i de mesta af företagen de senare åren är Charles K. Johansen. Det är få företag, i hvilka han ej personligen deltagit, intet hvilket han ej på ett eller annat sätt främjat. Hans organisationsförmåga, hans villighet att arbeta för allt, som kan lända svenskheten till gagn och heder, liksom hans inflytande i amerikanska kretsar ha oupphörligt tagits i anspråk, och med den största beredvillighet har han alltid ställt sina krafter och sin tid till förfogande.

New York har sitt "Lilla Italien", sitt "Lilla Ungern", sina böhmiska och syriska kolonier, sitt judekvarter och sin Kinastad, men man finner icke något verkligt svenskt distrikt. Det finns dock vissa stadsdelar, där man påträffar vida flera svenskar än i andra delar af staden, sådana som öster om 3d ave. mellan 23d och 59th streets i i Manhattan samt vid nedre delen af Atlantic ave. och närgränsande gator i Brooklyn. Från dessa trakter pågår

sedan en del år en stark utflyttning från Manhattan till Bronx., från Atlantic ave. trakten till South Brooklyn, där många svenskar skaffat sig egna hem.

Svenskarna äro i allmänhet yrkesarbetare, såsom maskinarbetare, snickare, målare, byggnadsarbetare, elektriska arbetare, skräddare m. m. I alla yrken hafva de vunnit erkännande för sin grundliga utbildning, sin duglighet och sin pålitlighet. Ofantligt många inne-hafva förmansplatser vid större industriella anläggningar. De svenska tjänsteflickorna äro mycket eftersökta i de finare amerikanska familjerna. De här i landet födda af svenska föräldrar finner man ofta på affärskontoren, där många innehafva förtroendeplatser.

Det är om dessa i hela staden kringspridda landsmännes gemensamma sträfvanden för bevarandet af protestantisk, kristen tro, för bevarandet af svenskheten i främmande land, för inbördes hjälp under sjukdom, för att bereda skydd åt värnlösa små barn och orkeslösa åldringar, för att bereda sig vederkvickelse under jäktet i millionstaden, det är om dessa sträfvanden de följande kapitlen handla.

II. Välgörenhetsanstalter

Skandinaviska Emigranthemmet

Den verksamhet bland invandrarna, som bär namnet Skandinaviska Emigranthemmet uppspirade inom Svenska ev. Bethesdaför-samlingen i New York, som 1879 stiftades af pastor J. G. Princell. Det första steg för upprättande af mission bland invandrarna, som församlingen tog var att år 1880 kalla pastor C. W. Holm i Campello, Mass., till immigrantmissionär. Pastor Princell lyckades öfvertala Holm att antaga kallelsen och han anlände i Juli månad 1880 och tillträdde genast befattningen på villkor, att han skulle underhålla sig själf, till dess insamling hunnit göras bland missionsvännerna.

Pastor Holm lyckades hyra ett litet rum i Tyska lutherska Immigranthemmet och fick sig själf upplåtet ett större rum, i hvilket han höll uppbyggelsemöten. Han måste dock redan i Augusti samma år flytta från det tyska emigranthemmet och hyrde då ett rum i 3 Broad st. till kontor, men något samlingsrum för mötena kunde han med sina begränsade tillgångar icke hyra. Utträkad af motgångarna och den ringa uppmuntran, han rönt, nedlade pastor Holm sin verksamhet den 21 Oktober 1880.

När det såg ut som om hela företaget skulle gå om intet, framträdde den man, som sedan blef Skandinaviska Emigranthemmets grundlägggare, och på hvilkens skuldror sedan den tyngsta bördan för hemmets underhåll hvilade de första åren. Denne man var A. S. Ottersten, en verksam medlem i Svenska Bethesdaförsamlingen. Han framställde saken på ett missionsmöte i Svenska Filgrimskyrkan i slutet af November samma år och man uppdrog åt Ottersten att blifva Holms efterträdare som missionär i Castle Garden, ett uppdrag som han dock ansåg sig förhindrad att mottaga. I början af år 1881 hölls ett offentligt möte i den s. k. Cathrinkyrkan i New York, till hvilket möte pastor Princell i Chicago kallats och äfven infann sig. En verkställande komité med pastor A. Lidman vid Bethesdaförsamlingen som ordförande, P. Peterson som sekreterare och A. S. Ottersten som kassör utsågs. "Permit" för en missionär vid Castle Garden erhölls och utskrefs på pastor Lidman, som dock öfverförde den på P. Peterson. Denna komité vidtog förberedande åtgärder för ett hems upprättande och började en insamling af penningar, som tack vare Otterstens ihärdighet och det förtroende han åtnjöt lyckades öfver förväntan väl.

Till en början hade det egentligen varit Ottersten med Bethesdaförsamlingen bakom sig, som ifrat för ett hems upprättande, men när det blef kändt, att $500 insamlats ensamt bland missionsvännerna

i New York, började medlemmarna i methodist- och baptistförsamlingarna att intressera sig i saken. Vid ett möte den 22 Mars 1881 valdes en styrelse för det blifvande hemmet, bestående af fem medlemmar från Svenska Bethesdaförsamlingen i New York, tre från Svenska Pilgrimsförsamlingen i Brooklyn, en från Svenska metho-distfösamlingen i New York, en från Svenska methodistförsamlingen i Brooklyn, två från Svenska baptistförsamlingen i New York samt en icke tillhörande någon församling, tillsammans 13 personer.

Den IS Juli 1881 kunde en för ändamålet utsedd komité rapportera för styrelsen, att ett lämpligt hus för emigranthem, nämligen No. 3 Carlisle st. förhyrts. Styrelsen kallade då A. S. Ottersten till hemmets föreståndare och han antog platsen. Redan den 25 Juli var hemmet i ordning och började mottaga gäster. Den första person, som åtnjöt hemmets skydd och hjälp var en fattig svenska med sex barn. Under träget arbete och många bekymmer för att få debet och kredit att gå ihop stod Ottersten troget på sin post, till dess han afled den 7 Februari 1884 efter blott några få dagars sjukdom i lunginflammation.

Till Otterstens efterträdare utsågs P. E. Engberg, medlem i Svenska baptistförsamlingen i Brooklyn, hvilken kvarstod till hösten 1887, då han begärde afsked på grund af sin hustrus sjuklighet. Det såg då rätt mörkt ut för hemmet, så att förslag till och med väcktes att nedlägga verksamheten. Orsaken var, att "hjälpsamheten var för stor i förhållande till förmågan", som det heter i revisionsberättelsen för 1886. Pastor K. Erixon vid Bethesdaförsamlingen trädde då hjälpande fram och lyckades anskaffa medel bland de samfund, som dittills understödt hemmet. Till Engbergs efterträdare som föreståndare för hemmet valdes G. Bergström, äfven han medlem i Svenska baptistförsamlingen i Brooklyn, hvilken innehade platsen till i Juli 1888 och fick till efterträdare J. O. Hedlund, som dock redan den 3 Juli 1889 lämnade sin plats i följd af sin nedbrutna hälsa och reste till Sverige, där han afled 1890.

Den 1 Februari 1890 flyttades hemmet till No. 14 Greenwich st., som förhyrts för $1.900 pr år. Invigningsfest hölls den 14—16 Mars. Vid Hedlunds afresa till Sverige åtogo sig John Stenström och N. Hendrickson att förestå hemmet till dess en föreståndare hunnit väljas. Den nye föreståndaren blef John Westberg, medlem i Svenska Pilgrimsförsamlingen i Brooklyn, hvilken tillträdde platsen den 17 Augusti 1889. Han var rätte mannen på rätta platsen, och under hans säkra ledning började en ur ekonomisk synpunkt säkrare tillvaro för hemmet.

I början af år 1895 yppade sig tillfälle att få hyra husen N:ris 22—24 Greenwich st., innehållande 28 rum för $2,500 pr år. Den 16—18 samma månad hölls invigninggsfest. En mängd stora och kostsamma reparationer, hvilka det enligt kontraktet ålåg ägaren att göra, behöfde emellertid vidtagaas. Ägaren erbjöd då styrelsen att köpa egendomen sådan den befann sig på villkor att kostnaderna för reparationen afdrogs på köpesumman. Styrelsen gick in på förslaget, och köpet uppgjordes den 14 Augusti 1895 och egendomen tillträddes

den 1 Januari 1896. Egendomen köptes för $38,000, hvaraf $3,000 skulle betalas den 1 Mars 1896 och en första inteckning lämnades å $22,000 och en andra inteckning å $12,000. Flera massmöten höllos därefter både i New York och Brooklyn för insamlande af penningar, så att hemmet skulle kunna göra den första inbetalningen, hvilket ock skedde.

För att betrygga hemmets framtid och fördela bördan pä flera personer, omarbetades stadgarna enligt beslut den 12 Mars 1897 därhän, att hvarje kristen man och kvinna, som förbinder sig att bidraga med minst en dollar om året erhåller medlemskap i den organisation, som underhåller hemmet och som bär namnet The Home for Scan-dinavian Immigrants.

I något öfver tolf år eller till några dagar fram i Januari 1902, förestod John Westberg hemmet orh efterträddes af Nils Hend-rickson, som kvarstod till den 1 November 1913. Han efterträddes af Pastor Alfred Ahlfeldt, som till assistent fick John Westberg. Pastor Ahlfeldt kvarstannade dock endast några månader och afgick den 1 April 1914. Han efterträddes af pastor C. Samuelson, under det Westberg kvarstannade som föreståndarens assistent.

De senare åren hafva flera förbättringar gjorts på egendomen. Flera större rum hafva uppdelats i mindre, värmeledning har insatts för en kostnad af $1,200. Hemmet besökas årligen af mellan fyra och fem tusen personer.

Lördagen den 1 April 1916 gaf Aeolian Male Chorus en större konsert i Carnegie Hall för hemmet. Som solister uppträdde Mme. Marie Sundelius och löjtnant Percy Richards. Svenske ministern W. A. F. Ekengren hade antagit inbjudan till konserten och höll ett tal om emigrationen från Sverige.

Följande ha tjänstgjort som tjänstemän i styrelsen för hemmet:

Ordförande: J. A. Svenson, pastorerna K. Erixon, K. F. Ohlson, H. W. Eklund, O. J. Engstrand och M. J. Eggan.

Sekreterare: J. Stenström, C. F. Norling, G. Wiman, E. Ström, Gust Carlson, F. O. Logren, C. M. Nicholson, C. Holmquist och Herman Young.

Kassör: N. Hendrickson från början till den 1 Nov. 1913, A. Ahlfeldt från den 1 Nov. 1913 till den 1 April 1914 och sedan dess pastor C. Samuelson.

Svenska Lutherska Immigranthemmet

Augustanasynodens immigrantmission i New York sträcker sig långt tillbaka i tiden. Redan på 1850-och 1860-talen verkade synodens pastorer, då tillfälle gafs, bland invandrarna. En regelbunden luthersk missionsverksamhet kom dock ej till stånd förr än 1873, då Evange liska Fosterlandsstiftelsen i Sverige på Augustanasynodens enträgna begäran sände pastor J. P. Swärd som sjömansmissionär till New ork. Han anlände i September 1873 och verkade under sina fyraåriga vistelse här ej blott bland sjömännen utan äfven bland invandrarna.14

I April 1874 stiftade han Svenska luth. Bethlehemsförsamlingen i Brooklyn och var församlingens pastor, till dess han 1877 afflyttade till Baltimore, Md., som sjömansmissionär. Hans efterträdare i Bethlehemsförsamlingen, pastor E. A. Fogelström, verkade som immigrantmissionär till sin afflyttning på sensommaren 1879. Synodens missionsstyrlese beviljade 1878 Bethlehemsförsamlingen ett årligt bidrag å $400 "såsom hjälp till att aflöna pastor, på grund af att denne fick'ägna icke ringa del af sin tid åt synodens missionsverksamhet". Pastor Fogelströms efterträdare i Bethlehemsförsamlingen, pastor A. Rodell fortsatte verksamheten bland invandrarna, men såg sig 1882 nödsakad att afsäga sig immigrantmissionärsysslan, då hans församling nu kräfde all hans tid och alla hans krafter.

Synodens missionsstyrelse kallade då A. B. Lilja till immigrant missionär, och han tillträdde befattningen den 15 Juli 1882. Synoden hade nu fått en immigrantmissionär, som kunde ägna hela sin tid åt arbetet bland invandrarna. Dessa härbergerades denna tid i Tyska luth. immigranthemmet, 26 State st., och General Council bidrog årligen med $400 till immigrantmissionärens lön ända till år 1891. Vid Augustanasynodens årsmöte i Moline, 111., 1889 prästvigdes immigrantmissionär Lilja. I December 1891 nedlade han missionärssyslan efter ett 9-årigt troget arbete samt antog församlingskallelse till Iowa.

Till hans efterträdare kallades C. G. Schuch i Boston, Mass., hvilken tillträdde befattningen i April 1892. Det blef denna tid allt mera tydligt, att ett eget emigranthem måste upprättas för att kunna med verklig framgång bedrifva verksamheten. Visserligen voro de svenska invandrarna välkomna till det tyska luth. immigranthemmet, men de kände sig dock ej fullt hemma där. Frågan om upprättande af ett eget immigranthem var före vid synodens möten 1893 och 1894 utan att något bestämdt beslut kunde fattas.

Vid synodens möte i Chicago, 111., 1895 tillsattes en immigrant-missionsstyrelse med uppgift att upprätta ett svenskt lutherskt immigranthem i New York. Denna styrelse bestod af pastorerna G. Nel-senius, N. G. Johnson och N. E. Kron samt Håkan Johansen, John Olin och David Blomqvist. Styrelsen höll sitt första sammanträde i Gustaf Adolfskyrkans kapell den 15 Juli 1895, hvarvid följande tjänstemän utsågos: Ordförande, pastor G. Nelsenius; vice ordf., pastor N. G. Johnson; sekreterare pastor N. E. Kron samt kassör, Håkan Johansen. Styrelsen grep sig genast verket an och hyrde ett lämpligt hus, 12—14 Moore st. för $130 i månaden. De nödvändigaste reparationer utfördes och möbler anskaffades, allt för en kostnad af omkring $1,000. Schuch blef nu icke blott immigrantmissionär utan äfven det nya hemmets föreståndare. Hemmet började sin verksamhet den 1 Aug. 1895. Inom kort hyrdes äfven den del af byggnaden, som ligger vid Water st.

Snart visade det sig orrtöjligt för Schuch att vara både immigrantmissionär och föreståndare för hemmet, hvadan styrelsen i Juli 1897 kallade Edmund Bingberg till hemmets föreståndare, under15 SVENSKARNE I NEW YORK

det Schuch fick i uppdrag att uteslutande ägna sig åt missionsarbetet. Bingberg tillträdde genast befattningen. De tider invandringen var mindre besökte missionär Schuch en del församlingar i hemmets intresse. Missionär Schuch inlämnade dock på hösten 1897 sin resignation och afgick vid jultiden nämnda år. Hemmet var därefter utan stadigvarande missionär några år. Befattningen uppehölls af flera personer kortare tider; längst bland dem tjänstgjorde teol. studeranden Oscar Lindström, som anlände i slutet af 1899 och kvarstod ungefär ett år. Flera pastorer kallades under dessa år till immigrantmissionärer, men alla svarade nej.

År 1900 afgick Bingberg som hemmets föreståndare och föreståndareplatsen innehades sedan i tur och ordning af C. G. Thulin, Victor Borén och J. Aaron Johnson till år 1903, då Nils Gustafson tillträde platsen som föreståndare och hans fru som husmoder. Pastor Lilja återkom 1902 som immigrantmissionär och fick på hösten 1908 diakonissan, syster Hulda från synodens diakonissanstalt i Omaha, Nebr., till hjälp i arbetet. Hon kvarstod till sommaren 1912.

I November 1906 utlöpte hyreskontraktet på hemmet och ägaren ville icke förnya det utan en afsevärd ökning på hyran. Han önskade sälja egendomen och erbjöd styrelsen att köpa den för $60,000. På sitt årsmöte 1906 bemyndigade synoden styrelsen att köpa egendomen för nämnda summa. Styrelsens medlemmar begåfvo sig genast ut och samlade penningar i församlingarna och den kände solicitören C. T. Sandström engagerades äfven för insamlingsarbetet. Köpet kom till stånd och $10,000 betalades. År 1908 lyckades styrelsen genom insamlingar och lån betala återigen $10,000. Sedan hafva ytterligare $2,500 betalats och för återstoden af köpesumman en inteckning af $37,500 å egendomen anskaffats. Från Sverige erhölls under insamlingsarbetet hjälp genom att kollekt i rikets alla kyrkor söndagen den 10 Juni 1910, uppgående till $1,166.63. Hemmet innehåller kontor, samlingsrum, matsal, kök och 25 sofrum med plats för ett 70-tal gäster samt dessutom rum för personalen.

År 1912 timade flera förändringagr vid hemmet. På synodens vid årsmötet uttalade önskan valde styrelsen i Juli C. Thurstone i Jamestown, N. Y., till föreståndare och missionär och hans hustru till husmoder. De tillrådde sina befattningar den 1 Augusti, samtidigt som hr och fru Gustafson afgingo. Pastor Lilja afgick den 1 November som missionär. Under räkenskapsåret 1912—1913 tjänstgjorde pastor C. A. Bergendoff som solicitör.

I midten af Juni 1913 inlämnade hr och fru Thurstone helt oförmodadt sin resignation att omedelbart träda i kraft. Styrelsens ordförande, dr. S. G. Öhman, som befann sig på synodens årsmöte i Chicago anmodade genoni telegram hr och fru Berger i Brooklyn att tills vidare öfvertaga ledningen af hemmet som föreståndare och husmoder, och tillträdde de dessa befattningar genast, den 16 Juni. Styrelsen valde i September pastor G. R. Peterson i West New York, N. J., till föreståndare och missionär tills vidare med rätt att

kvarstå som pastor i sina församlingar och tillträdde han platsen den 9 September. Samtidigt valdes V. Berger till kontorsföreståndare och fru Berger till husmoder, båda till styrelsens nästa årsmöte i Juli 1914. Pastor Peterson afled efter blott några få dagars sjukdom den 21 November 1913, och hemmet blef återigen utan missionär.

V. Berger blef då återigen t. f. föreståndare, och vid styrelsens årsmöte i Juli 1914 omvaldes hr och fru Berger till kontorsföreståndare och husmoder på ett år. Den 15 Oktober 1914 anlände pastor Axel C. H. Helander och öfvertog ledningen af hemmet som dess föreståndare och missionär. Hr och fru Berger kvarstodo till den 1 Juli 1915, då V. Berger återinträdde i Nordstjernan redaktion.

Styrelsens tjänstemän hafva varit följande:

Ordförande: Dr. G. Nelsenius 1895—1899, dr. M. Stolpe 1899— 1901, dr. G. Nelsenius 1901—1912, dr. S. G. Öhman 1912—

Vice ordförande: Pastor N. G. Johnson 1895—1897, dr. M. Stolpe 1897—1899, pastor J. G. Danielson 1899—1900, Håkan Johansen 1900—1901, dr. M. Stolpe 1901—1902, pastor A. L. Scott 1902—1904, Håkan Johansen 1904—1905, pastor N. W. Swenson 1905—1908, pastor Jolin Johnson 1908—1911, dr. S. G. Öhman 1911—1912, pastor P. J. O. Cornell 1912—1915 och Elias Johnson 1915—

Sekreterare: pastor N. E. Kron 1895—1897, D. Blomkvist 1897 —1899, dr. S. G. öhman 1899—1900, dr. G. Nelsenius 1900—1901, pastor A. L. Scott 1901—1902, pastor A. O. Henry 1902—1904, pastor V. Ljung 1904 —1906, pastor E. S. Ternberg 1906—1908, pastor V. Ljung 1908—1909, pastor E. C. Bloomquist 1909—1913, dr. S. G. Youngert 1913—1916, pastor S. F. Hammarlöf 1916—1917och pastor Charles E. Anderson 1917—

Kassör: Håkan Johansen 1895—1897, C. A. Peterson 1897—

Källmans Skand. Barnhem

Delta barnhem grundlades af dekorationsmålaren Gustaf Källman, en människovän i ordets vackraste bemärkelse. Han var född i Karlskoga, Värmland, Sverige, 1864 och kom hit i början af 1890-talet. Han arbetade i sitt yrke, som gaf honom god utkomst och besökte på lediga stunder fattiga och sjuka landsmän, hvilka han hjälpte så långt hans tid, krafter och medel räckte till. Sedan han rådgjort med några svenska pastorer och kyrkomedlemmar, beslöt han att upprätta ett barnhem och som dess föreståndare ägna sig uteslutande åt välgörenhetsarbete. Utan några besparingar — det af arbetsförtjänsten, som han ej själf behöft hade han gifvit bort till de nödlidande — skred han till verket.

Han hyrde i December 1897 ett hus vid 67th st., mellan 12th och 13th avenues i Brooklyn, hvilket en tid stått tomt. Huset innehöll 17 rum och hyran var först $35 i månanden, men höjdes sedan något.

Den 3 Januari 1898 öppnades hemmet och mottog då tre små värnlösa barn, hvilka Källman kort förut påträffat. Från denna lilla anspråkslösa början har hemmet sedan år från år utvidgat sin verk-17 SVENSKARNE I NEW YORK

samhet. I början understöddes hemmet blott af några få svenska kyrkor och en del enskilda personer. Med hvarje år har kretsen af hemmets vänner ökats.

Redan de första månaderna af hemmets verksamhet blef det tydligt för Källman, att han ej kunde med framgång och trygghet bedrifva verksamheten som ett enskildt företag. En förening bildades, som i sitt namn öfvertog hemmet, och som den 28 Juli 1898 lagligen inkorporerades under namn The Kallman Scandinavian Orpha-nage. Ar 1900 såldes egendomen vid 67th st. på exekutiv auktion och Källman lyckades ropa in den för $3,500, hvaraf $500 betalades kontant. Den 8—15 November 1902 hölls en bazar i 13th Reg. Armory vid Flatbush ave. och Hanson place i Brooklyn, och genom denna blef hemmet skuldfritt.

I sex år fortgick verksamheten i denna byggnad, som dock till slut visade sig otillräcklig för den ständigt växande barnskaran. I December 1903 inköptes ett stort hus med rymlig tomt vid 18th ave. mellan 67th och 69th streets för $28,500. Egendomen likviderades på så sätt, att det gamla huset togs i utbyte och värderades till $10,000, och för återstoden lämnades en inteckning i egendomen. Den nya egendomen togs i besittning den 1 Januari 1904, då invigningsfest hölls. Det nya huset fick rum för 68 barn, sedan en del förändringar verkställts.

Verksamheten började i och med inflyttningen i det nya hemmet att uppmärksammas i allt vidare kretsar. Bazaren år 1902 efterföljdes på hösten nästföljande år af en annan, som hölls i Imperial Hall, där sedan hvarje höst till och med år 1914 en bazar hölls. Dessa bazarer, i hvilka flera föreningar aktivt deltogo, voro alla lyckade samt brukade inbringa omkring $2,000 hvarje år.

Den 17 Juli 1907 afled hemmets grundläggare och föreståndare, Gustaf Källman, efter blott nåra få dagars sjukdom i blindtarmsinflammation. Till hans efterträdare valdes John Lindblom, som lämnade en vinstgifvande affärsverksamhet för att ägna sina krafter åt hemmet. Han och hans fru förestå ännu hemmet, och allmänna meningen i hela kolonien är, att styrelsens val icke kunnat falla på lämpligare personer.

Ej långt efter Källmans död fick hemmet besök af prins Wilhelm af Sverige, som under sin vistelse i New York besökte hemmet den 31 Augusti 1907, då omkring 5,000 personer samlades vid hemmet.

På sommaren 1910 höll Svenska Gleeklubben en söndag eftermiddag en friluftskonsert vid hemmet och har hvarje sommar hållit en dylik konsert, då stora skaror landsmän samlats och kollekt upptagits för hemmet.

Hvarje Dekorationsdag hålles friluftsfest med tal, musik och sång, hvilka fester äro mycket väl besökta.

Flera föreningar hafva bildats för att arbeta för hemmet, såsom Skandinaviska Barnhemmets Syförening, Källman Home Society, Children's Friendly Society, föreningen Linnea och Enighet, alla i Brooklyn, samt äfven föreningar i Manhattan och New Jersey. Käll-

man Home Society brukar hvarje år hålla en konsert för hemmet i någon svensk kyrka. Den 22 Februari 1912 anordnade Swedish Choral Society under ledning af direktör O. T. Westlin en större konsert i Academy of Music i Brooklyn, vid hvilken konsert operasångerskan Anna Case uppträdde som solist.

För att vinna ett välbehöfligt ökadt utrymme lät styrelsen under vintern 1913—1914 för en kostnad af omkring $5,500 uppföra en tillbyggnad, hvilken gaf rum för ytterligare 12 barn, så att hemmet nu har rum för 80 barn. Tillbyggnaden invigdes den 26 April 1914.

Den 11 December 1915 höll United Choral Society, en förening af svenska kyrkokörer, under ledning af direktör O. T. Westlin en konsert i Carnegie Hall, vid hvilken Mine. Marie Sundelius uppträdde som solist.

På sommaren 1917 beslöt styrelsen att vidtaga anordningar för afbetalande af hemmets skuld å $16,500 till 20-årsfesten den 3 Januari 1918 och gick genast till verket att insamla denna summa genom subskriptioner bland hemmets vänner och gynnare.

Sedan hemmet öppnades den 3 Jan. 1898 och till den 1 Oktober 1917 hafva 550 barn intagits i hemmet och där åtnjutit den ömmaste vård längre eller kortare tid.

Styrelsen tjänstemän hafva varit följande:

Ordförande: David L. Cedarholm 1898—1899, John Lindblom 1899 —1907, Charles A. Ogren 1907—

Vice ordförande: C. J. Carlson 1900—1906, Johannes Johnson 1906 —1909 och N. V. Nelson 1909—

Sekreterare: H. Littorin 1898—1899, Edw. E. Thunell 1899—1908, C. J. Carlson 1908—1909, Edw. E. Thunell 1909—1912, C. J. Carlson 1913 till sin död den 13 Juni 1916 och därefter William C. Johnson.

Kassör: Gustaf Källman 1898—1907 och David Woodworth 1907—

Svenska Sjukhuset

Första steget till upprättandet af Svenska Sjukhuset i Brooklyn togs år 1896 af den då existerande Vasaklubben, som inbjöd stadens svenskar till ett massmöte i Saengerbund Hall söndagen den 15 Mars nämnda år. Inbjudningen hörsammades af omkring 400 personer och mötet öppnades af en af inbjudarna, P. W. Nilson, som i ett kort tal framhöll sakens betydelse och hälsade de närvarande välkomna.

Till mötets ordförande valdes Chas. G. Edling och till sekreterare John Rosen. Efter en längre diskussion, i hvilken många af de närvarande togo del, tillsattes en komité af tolf personer att utarbeta stadgar och framkomma med ett förslag till ett massmöte, som längre fram skulle af komitén sammankallas. Till medlemmar af denna komité utsagos Chas. G. Edling, C. E. Elfström, C. G. Molin, George J. Olson, Jakob Morin, H. A. C. Dahl, John Rosén, P. W. Nilson, E. T. Holmes, C. W. Lundqvist, Andrew Ericson och Frithiof Anderson. Svenska Gleeklubben var närvarande och utförde sång. En kollekt uppgående till $33.25 upptogs och öfverlämnades till C. W. Lundqvist, som utsågs till kassör pro tempore.

Det andra massmötet hölls söndagen den 12 April i Varuna Hall Sedan komiténs förslag till arbetsplan upplästs och godkänts, beslöts att bilda Svenska Hospitalsföreningen. Man skred genast till val af styrelse och utsågos följande personer: Chas. G. Edling, ordf.; Ernst Lundgren, vice ordf.; John Rosén, prot.-sekr.; Charles K. Johansen, fin.-sekr. och H. A. C. Dahl, kassör. Den 21 Juli 1896 blef Svenska Hospitalsföreningen inkorporerad enligt staten New Yorks lagar. Vid massmötet inlämnade arkitekten M. Dahlander förslagsritning till sjukhuset, enligt hvilket det kunde uppföras för $48,000. Beslut fattades att hålla en bazar på hösten samt inom en månad utlysa ett massmöte i New York för att intressera svenskarna där för företaget. Sångföreningen Lyran var närvarande och underhöll med sång. Å framlagda subskriptionslistor tecknades $622.

Det tredje massmötet hölls den 26 April 1896 i Central Opera House i New York. Vid detta möte tecknades ytterligare $113. De influtna medlen uppgingo då till något öfver $1.000.

Under sommaren och hösten arbetades det med all kraft för den beslutade bazaren, och stor entusiasm var rådande bland landsmännen inom olika läger. Bazaren hölls den 21—30 November 1896 i Universal Building och blef den största tillställning, som svenskarna i Brooklyn dittills anordnat. Nettobehållningen från bazaren blef $9,236.73. Af de influtna medlen köptes 1897 några tomter vid 6th ave. i South Brooklyn för $8,250.

Några år fingo förflyta, innan man ansåg det lämpligt att återigen vädja till allmänheten för erhållande af medel för sjukhusets upprättande. År 1899 ansåg man dock tiden vara inne och en bazar hölls den 18—30 November 1899 i 13th Regiment Armory, som inbragte netto $6,712.67.

Svenska Hospitalföreningen hade nu ganska afsevärda tillgångar i tomter och kontanter, men föreningen ansåg sig dock göra klokast i att dröja med sjukhusets upprättande ännu en tid för att insamla ytterligare medel. En tredje bazar hölls den 16—23 April 1904 i 14th Regiment Armory och inbragte netto $10,989.28.

Nu hade tillräckliga medel samlats för sjukhusets upprättande. Tomterna i South Brooklyn befunnos dock vara mindre lämpliga att användas för sjukhuset, hvadan de i början af 1905 såldes för $15,000. Ungefär samtidigt köptes den nuvarande byggnaden i hörnet af Sterling place och Rogers ave. för $20,000. Byggnaden undergick en grundlig renovering och en tillbyggnad för inrymmande af operationssal uppfördes, allt för en kostnad af $20.000. Det bredvid liggande huset, No. 754 Sterling place, inköptes för $4,600 och inreddes till bostad för sjuksköterskorna.

Sjukhuset invigdes midsommardagen, söndagen den 24 Juni 1906, under synnerligen gynnsamt väder och stor anslutning af i företaget intresserade landsmän och landsmaninnor. Bland de närvarande märktes Borough President Bird S. Coler och svenske konsuln A. E. Johnson. Sång utfördes af medlemmar ur GleeklubbeniBrooklyn,Lyran och Svea i New York samt Gleeklubben i Newark, N. J., under ledning

af direktor Arvid Åkerlind. Svenska Sport- och Atletföreningens musikkår utförde musik. Den 19 Oktober 1906 öppnades sjukhuset för patienter.

Sjukhuset har plats för ett 60-tal patienter. I källarvåningen äro inrymda kök, tvättinrättning, matsal, bibliotek, medicinförråd, badrum samt ångpannan och maskineriet. I första våningen äro de allmänna sjuksalarna, mottagningsrummet, steriliseringsrummet, eterise-ringsrummet, kontoret och badrum. I andra våningen äro enskilda sjuksalar, enskilda sjukrum samt badrum. I tredje våningen äro sjuksalar för barn, rum för förlossningar och badrum.

Redan 1903 hade en damförening, The Women's Auxiliary of the Swedish Hospital bildats, och denna förening har utgjort ett godt finansiellt stöd för sjukhuset. Ar 1906 bildades en afdelning af densamma i Manhattan, och bidrog äfven den att samla medel för sjukhuset, till dess den efter några års existens upplöstes.

Den fjärde hospitalsbazaren hölls den 30 April—7 Maj 1910 och inbragte netto $5,482.86. En Training School for Nurses upprättades 1908 och den 17 December 1909 graduerade där första klassen, som räknade sju elever. Sedan dess har hvarje år en klass graduerat från denna skola, som erhållit de bästa vitsord af stadens läkare. I början af år 1913 anskaffades en automobilambulans för en kostnad af $3,000, och år 1915 inköptes en annan automobilambulans.

Redan för några år sedan började styrelsen tänka på en utvidgning af sjukhuset för att vinna mera utrymme, särskildt enskilda sjukrum, och sedan frågan diskuterats, beslöt man återigen anordna en bazar, den femte i ordningen, för att anskaffa erforderliga medel. Bazaren hölls den 22—29 Nov. 1913 i Kismet Temple och lämnade en nettobehållning å $10,426.44.

Ar 1914 inköptes det intill sjukhusets egendom liggande huset, 328 Rogers ave., ett tre våningars stenhus, för $6,000 och inreddes till hem för sjuksköterskorna, hvarefter det förra hemmet för sköterskorna, 754 Sterling

place, som visat sig för litet härför, gjordes till ett hem för den öfriga personalen.

Föreningen beslöt på årsmötet 1916 att upplägga ett obligationslån å $50.000 i obligationer å minst $10, löpande med 5 procents ränta årligen och för dessa medel uppföra en större tillbyggnad till sjukhuset vid Rogers ave., innehållande enskilda sjukrum, operationssal, laboratorium m. m. Knappheten på enskilda sjukrum hade länge gjort sig känd, och genom att få ett antal sådana rum, beräknade man, att sjukhusets inkomster skulle ökas så mycket, att det skulle blifva helt och hållet självfunderhållande.

Komitéer för lånets upptagande och byggnadens uppförande tillsattes, och dessa grepo sig genast an med arbetet. Ritningen till byggnaden uppgjordes af arkitekten Axel S. Hedman, och redan den 5 November 1916 lades hörnstenen under anslående högtidligheter i närvaro af bland andra Borough President Pounds.

Byggnaden har tre våningar och jordvåning. Första och andra våningen innehålla hvardera sex enskilda rum och två med två sängar,

således tillsammans plats för 20 patienter. Hvarje våning har "sun-parlor" för konvalescenter. Tredje våningen innehåller en i alla afseenden up-to-date operationssal, X-ray-department och laboratorium. Jordvåningen innehåller ett modernt "hydro-electro-mechano-therapy department, sköterskornas kök och tvättinrättning. På byggnadens tak är en rymlig roofgarden. Mellan den gamla och nya byggnaden ligger ett ljust och rymligt expeditionsrum. Byggnaden är försedd med hiss till alla våningarna samt fullkomligt brandfri.

Sjukhusets första superintendent var Elisabeth Peterson, som kvarstod till Juni 1909, då hon efterträddes af Dorothea Göthson, som tjänstgjorde till den 1 Maj 1912. Efter henne kom Svea Lind, som innehade platsen till nyåret 1913, då hon efterträddes af Elin M. Skoog som kvarstod till den 15 Oktober 1915, då Dorothea Göthson återigen öfvertog ledningen af sjukhuset i egenskap af superintendent.

På sjukhuset hafva vårdats följande antal patienter:

19 Okt. 1906—15 Febr. 1908: 558; 15 Febr. 1908—15 Febr. 1909: 588; 15 Febr. 1909—15 Febr. 1910: 583; 15 Febr. 1910—15 Febr. 1911: 726; 15 Febr. 1911—15 Febr. 1912: 721; 15 Febr. 1912—31 Dec. 1912: 691; år 1913: 960; år 1914 : 950; år 1915: 1,004 och år 1916: 903.

Styrelsens tjänstemän hafva varit följande:

Ordförande: Charles G. Edling 1896—1908, John Hartell 1909— 1912 och Charles G. Edling 1913—

Vice ordf.: E. Lundgren 1896, E. T. Holmes 1897—1898, Per Ragnarson 1899—1902, H. A. C. Dahl 1903—1904, E. Lundgren 1905, Charles K. Johansen 1906—1912 och Albin Gustafson 1913—

Prot.-sekr.: John Rosén 1896—1900, John Hartell 1901—1902, Fred Haller 1903—1905, E. Lundgren 1906,J. Adolph Johnson 1907, Per Ragnarson 1908—1912, Gustaf Johnson 1913 och Geo. S. Edenholm 1914—

Fin.-sekr.: Charles K. Johansen 1896, G. H. Lundbeck 1897—1909, Elias Johnson 1910, George H. Ericson 1911—1913 och Geo. E. Elfast 1914—

Kassör: H. A. C. Dahl 1896—1898, J. O. Peterson 1899—1902, John Hartell 1903—1908 och John T. Smith 1909—

Svenska Augustanahemmei för ålderstigna

I början på 1900-talet gjorde sig inom Augustanasynodens New Yorks-konferens behofvet af ett ålderdomshem allt mera gällande, och sedan frågan om ett dylikt hems upprättande enskildt diskuterats, upptogs frågan på konferensmöten 1907 och 1908 och en komité tillsattes med uppdrag att förbereda saken. Som intet blef gjordt, beslöto några medlemmar i Svenska luth. Bethlehemsförsamlingen i Brooklyn att sätta sig i spetsen för att sedan erbjuda det åt New York-konferensen. På inbjudan af V. Berger samlades åtta medlemmar i nämnda församling den 23 September 1898 och organiserade sig till en styrelse för ett ålderdomshem, som skulle bära namnet Svenska Augustana-hemmet för ålderstigna. Till tjänstemän valdes följande: Dr. F. Ja-

cobson ordf.; Frank O. Pehrson, v. ordf.; V. Berger, prot.-sekr.; John H. Benson, fin.-sekr. och John P. Ericson, kassör.

Vid de närmaste mötena ökades styrelsens medleirtmàr till IS och år 1916 till 24. Det beslöts, att det blifvande hemmet skulle stå öppet för åldringar af svensk börd utan afseende på trosbekännelse. Ett villkor sattes dock, nämligen, att den som intages skall erkänna bibeln som Guds ord samt vara protestant.

Inträdesafgiften sattes til $400 och åldersgränsen för inträde till 60 år. Efter några år höjdes dessa till resp. $400 och 65 år.

Den 4 November 1898 köptes egendomen i hörnet af 17th ave. och 60th st. i Brooklyn för $11,000. Kontant betalades $1,500, som en af styrelsens medlemmar, John Anderson, lånade styrelsen. Egendomen innehöll 8 Va tomter med ett trevåningshus af trä med 19 rum med plats för 18 gamla. Styrelsens medlemmar möblerade de två nedre våningarna genom att skänka och låna hemmet nödiga medel. Den 22 November 1908 invigdes hemmet i närvaro af ett halft tusentals personer, bland hvilka märktes svenske konsuln A. E. Johnson och Brooklyns Borough president, Bird S. Coler. Invigningsakten utfördes af New York-konferensens ordförande, dr. G. Nelsenius, assisterad af de flesta af New York City-distriktets pastorer. Följande dag, jämt två månader efter organisationsmötet, öppnades hemmets dörrar för de gamla. Hemmets föreståndarinna var fröken Ida Dahlin. Den 9 Jan. 1909 inkorporerades hemmets styrelse enligt staten New Yorks lagar, och för att styrelsen skulle kunna lagligen väljas af någon kyrklig korporation öfvertogs hemmet af Svenska luth. Bethle-hemsförsamlingen i Brooklyn.

Vid New York-konferensens årsmöte i Brooklyn i April 1909 erbjöds hemmet åt konferensen, som med tacksamhet öfvertog detsamma. Fem åldringar hade då redan inflyttat.

I början af Maj månad 1909 hölls en bazar i Johnston Building, hvarigenom erhölls netto $607.70. Den 4 Juli 1909 hölls en friluftsfest vid hemmet, och sedan har en dylik fest hållits där hvarje 4 Juli. I November 1909 hölls en konsert i Bethlehemskyrkan, genom hvilken-erhölls $103.25. Den 10 Januari 1910 bildades på inbjudan af fru V. Berger "Augustanahemmets hjälpförening" af ett 20-tal fruntimmer. Denna förening har allt sedan dess arbetat ihärdigt för hemmet och vid alla fester vid hemmet skött serveringen af förfriskningar. På våren 1910 kallades John H. Benson till solicitör och besökte under närmare ett år församlingarna i konferensens västra del och insamlade penningar för hemmet.

Den 1 Oktober 1910 afgick Ida Dahlin på grund af hälsoskäl som föreståndarinna och efterträddes af Elisabeth Hammargren.

Vid New York-konferensens möte i April 1911 anhöll styrelsen om konferensens medgifvande att få tillbygga hemmet och härför insamla medel inom konferensen, hvilken begäran beviljades.

Den 23 Maj tillsatte styrelsen en byggnadskomité för tillbyggnadens uppförande samt kallade F. A. Borgendahl och flera studerande att insamla penningar i olika delar af konferensen. Den 20 Augusti23 SVENSKARNE I NEW YORK

1911 firades grundbrytningsfest, då New York-konferensens ordförande, dr. F. Jacobson, tog de första spadtagen till grundgräfningen för den nya byggnaden. Den 19 November 1911 lades hörnstenen af pastor A. F. Alford på uppdrag af New York-konferensens ordförande, som var förhindrad att närvara. I Januari 1912 var byggnaden under tak samt fönster insatta. Kostnaden uppgick tilll $3,268.50. Insamlingen af penningar hade gått sakta, emedan Borgendahl redan i Oktober nedlagt arbetet. Till hans efterträdare kallades pastor J. A. Nyvall, som dock tjänade endast två månader. I följd af brist på medel uppsköts inredningen tills vidare.

Den 10—13 April 1912 hölls en bazar i Bethlehemskyrkan, i hvilken deltogo Bethlehems- och St. Paulförsamlingarna, föreningen Barnvännen samt Augustanahemmets Hjälpförening. Nettobehållningen blef $808.50. Under sommaren 1912 fullbordades den nya byggnaden och invigdes den 24 November 1912 af dr. F.

Jacobson på uppdrag af New York-konferensens president, dr. L. H. Beck. För inredningen utbetalades under räkenskapsåret $6,431.80. Entreprenörerna hade vid räkenskapsårets slut att fordra $675. Den nya byggnaden kostade således något öfver $10,000. Den är af tegel i tre våningar. Jordvåningen innehåller matsal, kök, skafferi, kylrum, tvättstuga och de båda andra våningarna 20 sofrum och två badrum. Den nya byggnaden står i alla våningarna i direkt förbindelse med den gamla.

Vid början af räkenskapsåret 1913—1914, eller den 1 April 1913, tillträdde V. Berger plats som hemmets affärsföreståndare och soli-citör. I början af Juni 1913 hölls en bazar vid hemmet, i hvilken deltogo Gustaf Adolfs-, Bethlehems- och Sionsförsamlingarna, föreningen Barnvännen och Augustanahemmets Hjälpförening. Nettobehållningen blef $329.77. Den 16 Juni 1913 anmodades V. Berger att för tillfället öfvertaga ledningen af Svenska luth. Immigranthemmet i New York, hvars föreståndare oförmodadt afgått. Han hörsammade denna anmodan, och då han kort därpå kallades till kontorsföreståndare vid Immigranthemmet, afgick han som Augustanahemmets af-färsföreståndare.

Till hans efterträdare kallades John H. Benson i September 1913, och antog han kallelsen, men upptog ej förr än den 15 April 1914 arbetet som hemmets manager och solicitör, hvilken plats han fortfarande innehar. Han besöker församlingarna i de båda konferenserna och skildrar i kyrkorna hemmets verksamhet samt upptager subskriptioner för hemmet.

På våren 1914 hölls en basar för hemmet i Bethlehemskyrkan, och blef nettobehållningen $452.28.

En märkesdag i hemmets historia var söndagen den 25 Juni 1916. då en större fest firades vid hemmet till ära för en af de gamla, Britta Christina Peterson, som den 22 Juni 1916 fyllde 100 år. Festen hade arrangerats af ungdomen i New York City-distriktet, och programmet bestod af sång, musik och tal. Ehuru vädret var regnigt samlades 700 personer vid hemmet.

En annan högtidsdag vid hemmet var den 20 April 1917, då New

York-konferensen under sitt årsmöte i Gustaf Adolfskyrkan i New York jämte delegerade från New England-konferensen aflade besök vid hemmet. Kortare tal höllos af flera pastorer, och i öfrigt begagnade de besökande sig af tillfället att taga hemmet i betraktande och samtala med de gamla.

Den 1 Maj 1917 afgick fröken E. Hammargren och efterträddes af fru Therese Berling, som i flera år varit hennes medhjälparinna i arbetet.

Sedan hemmet öppnade sina dörrar den 23 November 1908 till den 1 Oktober 1917 hafva 67 åldringar intagits på hemmet, af hvilka 39 bodde där sistnämnda dag.

Allt sedan hemmet upprättades hafva hvarje sommar syföreningarna i de svenska lutherska församlingarna i staden och flera andra föreningar besökt hemmet och vid dessa besök bjudit de gamla på kaffe samt upptagit kollekter för hemmet. Sedan några år tillbaka hålles hvarje sommar gudstjänst ute på hemmets gård på söndagseftermiddagarna då svenska luth. pastorer turvis predika och rätt stora skaror samlas.

Styrelsens tjänstemän ha varit följande:

Ordförande: Dr. F. Jacobson 1908—

Vice ordförande: Frank O. Pehrson 1908—1909, dr. M. Stolpe 1909—1910, pastorerna P. E. Fredlund och J. A. Bernhard 1910—1911, dr. M. Stolpe 1911—1913, past. John Johnson 1913—-1914, past. Gustaf Anderson 1914—1916, pastor J. D. Danielson 1916—

Prot.-sekr.: V. Berger 1908—1909, pastor P. E. Fredlund 1909— 1910, V. Berger 1910—1913, pastor John Eastlund 1913—1916. Karl G. Fredin några månader 1916, V. Berger 1916—

Fin.-sekr. John H. Benson 1908—1910, obesatt 1910—1911, Frank O. Pehrson 1911—1912, pastor H. Larson 1912—1913, obesatt 1913— 1914, Carl O. Ericson 1914—1915, obesatt 1915—

Kassör John P. Ericson 1908—1909, Frank O. Pehrson 1909—1910, August Peterson 1910—1911, pastor P. J. O. Cornell 1911—1912, Frank O. Pehrson 1912—

Svenka Ålderdomshemmet på Staten Island

Tanken på att upprätta ett ålderdomshem, ett osekteriskt sådant, hade länge diskuterats man och man emellan inom Svenska Centralförbundet, förrän denna tanke tog fast form genom bildandet af Svenska Ålderdomshemsföreningen.

Denna förening stiftades den 5 December 1909 å ett möte, som hölls i Frimuraretemplets stora sal. Mötet var utlyst under Centralförbundets auspicier. Intresset för planen att anskaffa ett svenskt ålderdomshem, tillgängligt för ålderstigna och orkeslösa af båda könen, visade sig vara stort, och det föreslagna arbetsprograammet omfattades med entusiasm.

Charles K. Johansen, ordförande för Centrlförbundet, öppnade mötet och i ett kort anförande hälsade de samtliga närvarande välkomna samt omtalade hvilka barmhärtighetsinrättningar svenskar-Svenska Ålderdomshemmet på Staten IslandBetheIj HemmetSvenska Sjukhuset

Källmans Skandinaviska BarnhemSvenska August anahemmet25 SVENSKARNE I NEW YORK

na i New York redan hunnit åstadkomma, nämligen Källmans skandinaviska barnhem, Svenska Hjälpföreningen, Svenska Hospitalet och Svenska Augustanahemmet för ålderstigna, samt påpekade att orsaken till mötets utlysande vore att bilda en förening för åstadkommande af ett svenskt ålderdomshem.

Till ordförande för mötet valdes C. K. Johansen och till sekreterare advokaten Chas. Swanson.

Ingeniör Emil F. Johnson utvecklade de principer, på hvilka Centralförbundet tänkt sig att ålderdomshemmet kunde upprättas och förordade i varma ordalag nyttan och behofvet af ett sådant hem.

Louis Jungman föreslog att Svenska Älderdomshemsföreningeen i New York skulle bildas, hvilket enhälligt antogs Äfven beslöts att medlemsafgiften pr år blir minst $2 ;att en medlem som inbetalar $50 på en gång blir lifstidsmedlem samt att ett bidrag på $100 berättigar en person att blifva hemmets beskyddare (patron).

Anteckningsblanketter utdelades och tecknade sig ett 60-tal personer till medlemskap.

Till kassör för aftonen valdes ingeniör N. L. Malmros.

Beslut fattades att af föreningens direktion hälften väljes bland personer tillhörande Centralförbundet.

Till interimsstyrelse att upprätta förslag till stadgar m. m. valdes af mötet följande herrar: N. L. Malmros, Wilh. Bergman, William O. Peterson, Albert Öhman, Richard Creutz, Carl Dahlén, Andrew Malmström, Adam Lindberg, Lars G. Ericson och Emil Blomquist; att tjänstgöra uti samma komité hade af Centralförbundet invalts C. K. Johansen, L. Jungman, dr. J. Hoving, C. Swanson, C. A. Johnson, John Olin, A. Wennerholm, W. Borgström, Erik Hagström och Carl Grimsköld.

Bland närvarande under mötet kan särskildt framhållas svenske konsuln i New York, Magnus Clarholm och f. d. konsul A. E. Johnson.

Föreningen blef formligen organiserad vid mötet som hölls den 27 April 1910 å Frimuraretemplet. Till ordförande för mötet valdes Charles K. Johansen och till sekreterare advokaten Charles Swanson.

Komitén, som utarbetat förslag till stadgar, rapporterade, och antogos dessa efter granskning.

Föreningen valde då 9 styrelsemedlemmar och från Svenska Centralförbundet hade valts lika många. Styrelsen utsåg följande tjänstemän.:

Ordförande N. Lorentz Malmros; vice ordf., dr. Johannes Hoving; prot.-sekr., WTilliam O. Peterson; korresp.-sekr., Charles Swanson; fin.-sekr., Carl Dahlén samt kassör Charles K. Johansen.

Kassören ställdes under $2,000 borgen och fin.-sekr. $500.

Sitt första årsmöte höll Svenska Ålderdomsföreningen i Teutonia Assembly Rooms d. 19 April 1911. Mötet, som var besökt af cirka 50 personer, leddes af föreningens ordförande, ingeniör N. Lorentz Malmros, och vid protokollet satt William O. Peterson. Af de upplästa rapporterna, tillåta vi oss göra några utdrag. Af finanssekretera-26

rens rapport famgick att föreningen besod af 107' medlemmar bidragande med $2 pr år, 10 med $5, 2 med $10, 6 lifstidsmedlemmar med $50, 2 "patrons" med $100 samt att under året mottagna medlemsaf-gifter uppgingo till $798.90 och donationer till $507.49.

Af kassörens, Charles K. Johansen, rapport upplystes att utom från finanssekreteraren mottagna medel föreningen emottagit som donation en af Svenska Societeten, Svensk-Norska Föreningen och Svenska Fruntimmersföreningen, förvaltad fond, uppgående till $1,511.03, hvadan bruttoinkomsten för det första arbetsåret uppgår till $2,816.52. Utgifterna uppgå till $72.24 och utgöras af kostnader för trycksaker, post. inkorporationskostnader och afgifter för kassörens och finanssekreterarens borgen.

Från den af sekreteraren upplästa direktionsrapporten må framhållas att direktionen under året afhållit 12 välbesökta möten och att den efter noggrant öfvervägande beslutat att hålla en större bazar i 71st Regt. Armory den 4—11 November, och att en komité för denna bazar organiserats, som påbörjat de förberedande arbetena.

Den beslutade bazaren ägde rum den 4—11 November 1911 i 71st Regt. Armory. Intresset för denna bazar var synnerligen liflig. De deltagande föreningarna gingo till arbetet med den absoluta föresatsen att åstadkomma något storslaget, något aldrig förut uppnådt — och lyckades man öfver de djärfvaste förhoppningar.

Bazarkomiténs tjänstemän voro följande:

Ordförande, Charles K. Johansen; v. ordf., Alfr. Wennerholm; sekr. Harald Nordkvist; fin.-sekr. Charles F. Johnson och kassör N. Lorentz Malmros.

Till manager för bazaren utsågs Charles A. Johnson, hvars närmaste uppgift det blef att tillse, det alla af komitén fattade beslut, blefvo satta i verkställighet, ett uppdrag, som han ock på ett öfver allt beröm stående sätt fullgjorde.

Bazaren blef i alla afseenden en success. Då komitén efter revision af alla de vidlyftiga affärerna sammankallade ett afslutnings-möte i Teutonia Assembly Rooms kunde den framlägga en rapport, att totala inkomsterna uppgått till $26,957.43, hvilka med afdrag af utgifterna, $6,950.68, lämnat en nettovinst af $20,006.75.

Den 2 Februari 1912 inköpte direktionen en fastighet å Staten Island för en köpeskilling af $13,200. Byggnaden är uppförd i ståtlig residensstil af familjen Vanderbilt för många år sedan. Den är belägen å St. George Heights, West New Brighton, Staten Island, 9 mil från City Hall, Manhattan vid norra sidan af Bristol ave., midt emellan Little Glove Road och Richmond Turnpike. Byggnaden är belägen på en kulle, 400 fot öfver hafvet med utsikt äfver Glove och Little Glove-dalarna samt erbjuder vacker utsikt både åt öster och söder. Byggnaden var såväl ut- som invändigt i allra bästa skick och man kan tryggt säga, att byggnaden är ett idealiskt hem — icke någon fängelselik-nande institution.

Några intill egendomen gränsande tomter ha sedermera äfven inköpts.27

Till hemmets föreståndare valdes Severin Peterson.

Söndagen den 23 Juni 1912 — en strålande vacker sommardag — invigdes Svenska Ålderdomshemmet. Det var en midsommarafton, som firades på ett minnesvärdt sätt på amerikansk jord. Det var omöjligt att afgöra huru många den dagen dragit ut till hemmet. De voro lägrade i hult och backar, men tvåtusentalet nåddes säkerligen. Själfva invigningen verkställdes af Svenska Ålderdomshemsföreningens ordf., N. Lorentz Malmros. Pastor Herman Young nedkallade den Högstes välsignelse och mäktigt brusade "Vår Gud är oss en väldig borg" öfver den fagra nejden. Centralförbundets ordförande, Charles K. Johansen talade, sångföreningen Lyran sjöng och de

smällande svenska och amerikanska dukarna gåfvo scenen en festlig prägel.

Severin Peterson resignerade i Juli 1912 från föreståndarebefattningen och valdes i hans ställe till föreståndare från och med den 1 Augusti 1912 Carl Erik Anderson.

Under sommaren och hösten 1913 verkställdes ett omfattande arbete med inredning af en vindsvåning, delning af större rum till smärre sådana, hvarjämte ny ångpanna insatts, och hela uppvärmningssystemet satts i fullgodt skick.

Invigningsfesten på midsommarafton 1912 har sedan hvarje år följts af trefliga och väl besökta midsommarfester, anordnade af hemmets verksamma hjälpförening, The Ladies Auxiliary of the Swe-dish Home for Aged People. Hvarje söndag under somrarna får hemmet besök af någon förening enligt uppgjord ordning. Vid dessa besök bruka de besökande intaga middag ute i det fria och sedan tillbringa eftermiddagen i de gamlas sällskap. Inkomsterna från servering af mat, kaffe m. m. tillfalla hemmet och uppgå till rätt stora summor.

Inköpet af egendomen, som föreningen äger utan skuld, samt de rätt dyrbara reparationer, som vidtogos å byggnaden, togo största delen af föreningens tillgångar, och då därtill lägges de dagliga utgifterna för hushållet, visade sig år 1916 åter en större bazar vara behöflig. Styrelsens uppmaning till deltagande i en större bazar mottogs med än större entusiasm än fem år förut.

Nödiga förarbeten vidtogos och en bazarkomité organiserade sig och valde följande tjänstemän: Charles K. Johansen, ordförande; Erie Hagström, vice ordf.; fröken Clara Anderson-Oberg, prot.-sekr.; Carl Dahlén, fin.-sekr.; fru M. C. North, kassör; Emil F. Johnson ordf. i finanskomitén. Till manager för bazaren valdes Charles A. Johnson. som skötte sitt maktpåliggande arbete med samma energi som vid förra bazaren.

Bazaren hölls den 11—19 November 1916 i den ståtliga Grand Central Palace och blef än mera lyckad än den förra bazaren, och är utan tvifvel den största bazar, som hittills hållits af svenskarna i Amerika. Finanskomiténs ordförande, Emil F. Johnson, afgaf en slutrapport, som visade följande siffror: Inkomster $43,073.27, hvarifrån afgår omkostnader $11,187.91, lämnande en nettobehållning å $31,885.36.

Den 1 Juni 1917 afgick C. E. Apderson och hans hustru på egen begäran som föreståndare och efterträddes af Oscar Källstrand och hans hustru.28

Sedan hemmet började sin verksamhet vid midsommar 1912 och till 1 Oktober 1917 hafva 30 ålderstigna intagits på hemmet, af hvilka 26 bodde där sistnämnda dato.

Inträdesafgiften är $400 och åldersgränsen är satt till lägst 60 år.

Styrelsens tjnstemän hafva varit följande:

Ordförande: N. Lorentz Malmroos 1910—1913, Emil F. Johnson 1913—

Vice ordförande: Dr. Johannes Hoving 1910—1913, Erik Hagström 1913—

Protokoll-sekreterare: William O. Peterson 1910—1913, Erik Johnson 1913—

Korrespondens-sekreterare: Charles Swanson 1910—

Finans-sekreterare: Carl Dahlén 1910—

Kassör: Charles K. Johansen 1910—

Bethel-Hemmet

Första steget till upprättande af detta hem togs vid Östra Sv. Methodist Episkopal-konferensens sammanträde år 1908, då en komité af predikanter och lekmän tillsattes för att utreda frågan om upprättande af ett ålderdomshem inom konferensens område. Denna komité aflämnade vid konferensens sammanträde 1909 sin rapport, i hvilken den tillstyrkte upprättandet af ett ålderdomshem. Konferensen beslöt sammankalla alla för saken intresserade till

ett möte, hvilket hölls i Svenska M. E. Immanuelskyrkan i Brooklyn den 14 Maj 1909. Vid detta möte organiserades en styrelse för det tilltänkta hemmet hvarjämte stadgar antogos. Styrelsen bestod af Ch. J. Dahlgren, Charles A. Ogren, H. W. Eklund, Herman Young, A. J. Löfgren, P. F. Holmgren, H. E. Whyman, L. M. Peterson och F. O. Logren. Till ordförande valdes Charles A. Ogren.

Vid styrelsens första sammanträde valdes pastor A. J. Löfgren att insamla penningar för hemmet och efterträddes den 29 Mars 1912 af pastor H. W. Eklund, som kvarstod till April 1917. Dessa båda hafva arbetat ihärdigt för hemmet och insamlat ungefär $10,000 tillsamman. Den 16 November 1911 inkorporerades hemmet enligt staten New Yorks lagar. I Januari 1914 inköptes för $12,000 egendomen 746 East 2d st. i Kensington, Brooklyn. Egendomen består af sex tomter med en större, väl inredd byggnad med plats för 15 åldringar. Hela egendomen omgifves af en häck.

Hemmet invigdes med anslående högtidligheter den 27 December 1914 och i Mars 1915 begynte dess verksamhet. Föreståndarinna är sedan början fru Albertina Erickson.

Styrelsens tjänstemän hafva varit: Ordförande: Charles A. Ogren .

Vice ordförande: C. F. Thornblade och Herman Young.

Protokoll-sekreterare: Herman Young och C. F. Thorndale.

Kassör: P. F. Holmgren.

III. Upsala College

Redan år 1885 började frågan om en skola dryftas inom Augustana-synodens New York-konferens. År 1887 tillsatte konferensen en komité med uppgift att föra frågan framåt. Denna komité bestod af pastorerna C. F. Johanson, J. A. Rinell, O. V. Holmgrain, P. A. Bergqvist, A. T. Lindström, A. Rodell och L. P. Ahlquist samt herrar A. B. Lilja och J. G. Lönngren. Vid konferensmötet 1888 rapporterade komitén att den ej ansåg tiden mogen för en skolas upprättande förnämligast på grund af barnhemmets tryckande skuldbörda. Rapporten godkändees och komitén upplöstes.

År 1892 tillsatte konferensen återigen en skolkomité, bestående af pastorerna dr. F. Jacobson, M. Stolpe, A. Rodell, V. Tengvald och O. W. Ferm samt herrar Elias Johnson, Carl Brandt och Otto Chills; den organiserade sig med dr. Jacobson som ordförande, pastor M. Stolpe, sekr. och Elias Johnson, kassör. Komitén rapporterade vid konferensmötet 1893, hvarefter den upplöstes, och en ny komité valdes med en medlem från hvarje distrikt, och konferensens ordförande, pastor G. Nelsenius, som ex officio ordförande. Till medlemmar i denna komité valdes pastorerna C. F. Johanson, C. G. Norman, Augustus G. Olson, dr. F. Jacobson, A. P. Säter, O. Chileen, E. S. Ternberg och V. Tengvald. Komitén fick i uppdrag att bestämma uplats för skolan samt tiden för dess öppnande.

Komiténs första möte hölls i Röck Island, 111. i Juni 1893 i samband med synodalmötet och då beslöts att upprätta ett högre läroverk under namn Upsala College. Man firade ju nämnda år 300-årsminnet af Upsala möte. Till rektor kallades pastorn, fil. dr. L. H. Beck, och det bestämdes, att skolan skulle förläggas i Brooklyn, N. Y., och börja sin verksamhet i Oktober.

Dr. Beck antog kallelsen att blifva skolans rektor och sedan han ett par månader rest omkring i konferensen för att uppväcka intresse för skolan och insamla medel, öppnades skolan den 3 Oktober 1893 i Svenska lutherska Bethlehemskyrkan i Brooklyn, N. Y., som kostnadsfritt upplåts. Första dagen infunno sig 16 elever och antalet steg till 30 vid första läsårets slut; dessutom lämnades undervisning till 26 musikelever. Lärarekåren under första läsåret bestod af rektor L. H. Beck samt professorerna P. A. Andreen och J. R. Brown. De biträddes vissa tider af fröken A. Holm, fröken Anna Westberg och Ewald Hallan-der. Musikafdelningen förestods af musikdirektör T. O. Westlin och fröken Alma Booth. Eleverna voro fördelade på tre klasser. Redan under första läsåret kunde äldre, mera försigkomna studerande utsändas till närliggande församlingar och missionsplatser att predika.

Vid konferensmötet 1894 fick skolstyrelsen i uppdrag att välja en affärsföreståndare för skolan. Härtill valdes pastor N. G. Johnson, som i Juli samma år tillträdde platsen, som han med nit och trohet skötte. Augustanasynoden beviljade samma år New York-konferensen rätt att för sin egen skolverksamhet behålla hälften af 25-centsafgiften för högre skolverksamhet.

Det andra läsåret började den 11 Sept. 1894 i St. Paulsförsamlingens byggnad, 392 McDonough st., Brooklyn, som förhyrdes. Lärarekåren bestod under detta läsår af rektor L. H. Beck samt professorerna Philip Andreen och dr. Harald Hegström. Musikafdelningen förestods af direktör T. O. Westlin och fröken Alma Booth. Antalet elever var vid skolårets slut 84, af dem 29 i musikafdelningen.

Den 1 September 1895 afgick pastor N. G. Johnson som affärsföreståndare, sedan han blifvit St. Paulsförsamlingens pastor, men han kvarstod som skolans kassör. Vid det tredje läsårets början i September upprättades en fjärde klass enligt styrelsens förut fattade beslut. Lärarekrafterna ökades då med professor P. A. Rydberg. De öfriga lärarna kvarstodo.

I Oktober 1895 erhöll Upsala College af Alabama Fruit and Winery Association i Fruithurst, Ala., 40 acres land, som bolagets president, J. A. Westerlund, på egen bekostnad lät plantera med vinrankor för skolans räkning.

Under tredje läsåret ägnade sig 12 lärjungar åt predikoverksamhet och besökte regelbundet predikoplatser i Philadelphia- orh Hartford-distrikten.

Då det fjärde läsåret började den 8 September 1896, saknades två lärare, nämligen Philip Andreen och P. A. Rydberg. De hade afgått för att själfva ägna sig åt studier, den förre vid Yale och den senare vid Columbia. I deras ställe hade kallats professorerna A. J. Pearson och Phil. Dowell, hvilka inträdde i tjänstgöring. Då professor Dowell under December 1896 för sin hälsas skull vistades i Florida vikarierade kandidaten Löndahl. Elevernas antal uppgick till 89, af hvilka 22 vorg nyinskrifna.

Det femte läsåret börjde den 7 September 1897, då endast ett fåtal lärjungar infunnit sig. Antalet uppgick under läsåret till blott 75. Minskningen torde ha berott på de hårda tiderna i landet. Professor Philip Dowell hade afgått och i hans ställe hade professor P. A. Rydberg återupptagit sitt arbete vid skolan. I öfrigt voro lärarna de samma, nämligen rektor L. H. Beck och professorerna H. Hegström, dr. A. J. Pearson samt i musik direktör O. T. Westlin och fru Westlin (förr Alma Booth). ,

Styrelsens försök att erhålla en affärsföreståndare för skolan hade slutligen krönts med framgång. Efter förnyad kallelse antog pastor P. A. Fair platsen, som han tillträdde den 1 September 1897.

I November 1897 erbjöd New Orange Industrial Association skolan 14 acres land i New Orange, N. J., som gåfva samt $50 å hvarje af 2,000 tomter i staden, som afyttrades, ifall skolan förlades där. Skolans styrelse antog detta ombud och New York-konferensen godkände sty-SVENSKARNE I NEW YORK

Telsens åtgärd i sitt möte i Februari 1898. Det femte läsåret afslutades den 20 Maj 1898 och därmed afslutades skolans verksamhet i "Brooklyn. Då höstterminen 1898 började, var skolan förlagd i New Orange, N. J., hvars namn sedermera ändrades till Kenilworth.

Som skolstyrelsens ordförande under den tid skolan var förlagd till Brooklyn tjänstgjorde pastor G. Nelsenius 1893 till årsmötet 1897 och därefter pastor M. Stolpe.

Skolans kassör under samma tid voro: pastor A. A. Magnuson 1893—1894, pastor N. G. Johnson 1894—1896 och från årsmötet 1896 Flias Johnson. 32

IV. Tidningspressen

Ett af de intressantaste kapitlen i den svenska koloniens historia är det som handlar om tidningspressen. Det har emellertid varit möda och besvär att samla några tillförlitliga och bestämda uppgifter om de många tidningar och

tidskrifter, som under årens lopp uppstått här.

Nedanstående uppgifter äro i många fall allt för bristfälliga att kunna räknas ens som bidrag till New York-svenskarnas historia, men de äro allt, som jag tror nu går att spåra upp, särskildt angående många små tidningslappar, som blott lefde dagsländans lif.

De s. k. församlingstidningarna omnämnas i sammanhang med de respektive församlingarna.

Jag har indelat tidningarna i tvenne grupper, den första omfattande de publikationer, som nedlagts eller flyttats härifrån och den andra gruppen, omfattande tidningar, som ännu utgifvas.

a) NEDLAGDA TIDNINGAR G. öbom och Hans Tidningar

En af koloniens märkligaste personligheter i midten på 1800-talet var boktryckaren och tidningsutgifvaren Anders Gustaf Öbom, som här utgaf fyra olika tidningar, af hvilka ingen öfverlefde honom. Öboms enda berömmelse som tidningsman var väl, att han var den svensk-amerikanska tidningspressens nestor, ty hans tidningar tillförde honom hvarken guld eller ära.

Öbom var från Dalarne. Angående hans tidigare öden uppgifves det, att han ägde ett tryckeri i Vadstena, där han åren 1832—1834 utgaf Vadstena Veckoblad. År 1840 lär han ha haft ett tryckeri i Stock-hol och en tid varit en af Lars Hiertas "ansvaringar" och slutligen blifvit landsförvist för en "ohemul" artikel i Aftonblaadet. Han begaf sig då till Polen och deltog där bland annat i ett upplopp mot Ryssland, blef gripen af en kosack, som ränt sin lans i hans ena öga, samt förd till Petrograd, där han tillbragte ett år i fängelsse. Genom en rik dams bemedling blef han frigifven och stannade ännu ett år i Petrograd, där han förtjänade sitt uppehälle som sättare. Sedan vandrade han en smällkall vinter till Strassburg och besökte sedan Frankrike och Schweiz. I Schweiz stannade han i tio år och var redaktör vid en tidning, som utgafs på tyska språket och gifte sig med en schweiziska.

Till New York anlände han antagligen 1850. Ar 1851 började han utgifva tidningen "Skandinaven", som utkom i fyrasidigt och fyra-33 SVENSKARNE I NEW YORK

spaltigt format åren 1851—1853. Tidningen hade ingen bestämd ut-gifningsdag, utan utkom när det bäst passade Öbom. Han skref och satte själf tidningen, däri understödd af sin hustru, som troget stod vid kasten från morgon till kväll. Tidningens text var affattad på svenska och norska, och tidningen förklarades vara "organ för skandinaverna i Amerika". Bladets mesta innehåll bestod af annonser och ovett, förnämligast mot svenska konungen och regeringen och kallades på grund af sitt innehåll för "skam i näfven". Vid sidan om Skan dinaven utgaf Öbom äfven en tidning på tyska, "Schweizer Böte" men med föga framgång. Bland Skandinavens korrespondenter var en kort tid pastor L. P. Esbjörn, Augustana-synodens grundläggare, hvilken skref bref från de svenska kolonierna i Illinois. I följd af tidningens religionsfientliga hållning och de ofta förekommande skandalartiklarna upphörde han snart med sitt medarbetarskap. Det säges äfven med anspråk på tillförlitlighet, att Carl Johan Ludvig Almquist under sin vistelse i Brooklyn sommaren 1852, troligen nedtryckt af pekuniära svårigheter var medarbetare i Skandinaven.

Dr. E. Norelius besökte på sommaren 1853 öbom och skrifver härom följande:

"Han bodde med sin hustru, en schweiziska, och många barn i ett litet, trångt rum, som utgjorde boktryckeri, boningsrum och allt i ett. Att sysselsätta sig med litterärt arbete under sådan fatigdom och nöd vittnar om en okuflig vilja, hvilken man måste högakta, om än man måste beklaga, att den kommit på villospår.'"

Skandinaven upphörde 1853 och sedan dröjde det tio år. innan den ihärdige Öbomj vågade sig på något skandinaviskt tidningsföretag igen. År 1863 började han emellertid utgifva "Skandinavisk Post". Första numret utkom i December 1863 och det sista i Augusti 1875. Tidningen utkom i fyra upplagor, en vecklig, en halfvecklig 1867— 1874, en daglig 1867—1875 och en söndagsupplaga 1875. Öbom redigerade och satte äfven denna tidning själf med tillhjälp af sin hustru och erhöll understöd af tyska tidningar. Tidningen innehöll svensk, norsk och dansk text samt hade i början en hel liten här af medarbetare.

När Öbom längre fram tyckte sig ha tillräckliga inkomster af annonserna, slappades hans intresse för innehållet.

Han brydde sig då ej mer om att hålla några medarbetare utan fyllde tidningen med klipp ur skandinaviska tidningar, hvilka han tog utan minsta urskiljning. Till slut kom han i följd af någon affärstransaktion i fängelse, det tyska understödet indrogs och tidningen upphörde i Augusti 1875.

Öbom brukade skryta med, att Skandinavisk Post gick till hvarje stat i unionen. Den hade endast 70 prenumeranter, men Öboms påstående var dock ändå sant. Det fanns då 38 stater i unionen och tidningen hade en prenumerant i hvarje stat samt 32 prenumeranter i New York, Brooklyn och Hoboken.

Så fort Öbom kom ut ur fängelset, började han på sommaren 1876 utgifva "Skandinavisk Farmers och Industri-Tidning", af hvilken dock endast några få nummer utkommo.34

I Oktober 1879 började han sitt fjärde och sista tidningsföretag här. Han startade då New York Stats Svenska Argus, som utkom en gång i veckan. Under presidentkampanjen 1880 arbetade tidningen ifrigt för det demokratiska partiet. Den 1 Februari 1881 afled Öbom sedan hans tidning kort förut upphört att utkomma.

Öbom var en synnerligen originell personlighet, radikal i sina åsikter och gammalmodig i sitt skrfsätt. Hans år i Amerika synas ha varit en enda följd af missräkning och svårigheter.

Hans minnestecknare skref i Nordstjernan bland annat:

"Kungar, kejsare och präster voro hans dödsfiender, och ett samtal om dessa bragte den gamle ögonblickligen i raseri."

Skandia

En veckotidning, som utkom under sommaren 1868 med några få nurrtmer. Den trycktes hos F. Fredholm.

Barnvännen

Började utgifvas här antagligen 1874 och flyttade i September 187S till Boston, Mass., hvarifrån den 1878 flyttades till Chicago, 111., där den 1888 upphörde.

Norden

En veckotidning som utgafs från September 1874 till Augusti 1877, då den uppgick i Nordstjernan. Den trycktes i 105 Fulton st., New York och ägdes af Chas. P. Thore och Emil Thore. Tidningens stil och öfriga tillgångar såldes på exekutiv auktion den 10 Juli 1878 och inropades för $90 af Ernst M. Johansen, som sedan öfverförde inropet till Håkan Johansen.

Tempelvakten

Endast ett eller två nummer utkommo 1876. Formatet var fyra-sidigt. Utgifvare och redaktör var Adolf Peterson.

Monitoren

Månatlig tidning för nykterhet och sedlighet, som utgafs och redigerades af Adolf Peterson från Februari 1878 till Januari eller Februari 1883. År 1880 var den veckotidning under sex månader.

Svenska Posten

Politisk nyhetstidning, som utgafs en gång i veckan från November 1880 till September 1886, då den flyttades till Omaha, Nebr., där den upphörde i Mars 1892. Tidningen utgafs af C. A. Jacobson, först i New York till Februari 1881, då den flyttades till Brooklyn och sedan återflyttades till New York i Juni 1884. Redaktörer voro nedanstående personer i angifven ordning: S. Lindhagen, P. O. Heimer, Rolf Pihlgren, John Rosen och Emil Johanson, hvarjämte flera andra personer tidtals voro anställda som medarbetare i tidningen.35

Fata Morgana

En vetenskaplig tidning, af hvilken utkom endast ett nummer i Oktober 1881. Utgifvare var redaktör Knut

Forsberg.

Nutiden

Litterär tidskrift för hemmet, som böjade utgifvas i September 1882 och utgafs till Mars. 1885. Utgifvare var Otto Chilström.

Tidens Frågor

Sedan i Juni 1882 Templar Orden bildats, beslöto några af dess medlemmar att söka få i gång en tidning som ordens officiella organ. Ett bolag för denna plans realisering bildades under namn Templars Publishing Company, och Adolf Peterson valdes till bolagets affärsföreståndare med rätt att, om finanserna tilläte, skaffa någon att hjälpa till med redigeringen.

I slutet af November eller början af December utkom första numret af tidningen hvars namm var Tidens Frågor. Tidningen utkom de första sex månaderna hvarje vecka, men sedan blott två gånger i månaden. Den utgafs från 143—8 st. i New York. Under de första månaderna voro C. G. Anderson och efter honom Axel Lindner redaktörer, men finanserna tilläto icke sedan hållande af särskild redaktör utan äfven redigeringen föll på affärsföreståndaren, Adolf Peterson. Tidningen utgafs i New York till våren 1886, då den flyttades till Chicago, där den sedan utgafs omkring ett års tid. Orden ansåg det emellertid lämpligt att låta tidningen utkomma blott en gång i månaden. Denna förändring vidtogs 1887 och samtidigt flyttades tidningen tillbaka till Brooklyn och började utgifvas under namnet Templaren.

Sanning och Frid

Kristlig tidskrift för hemmet, som började utgifvas i Mars 1885. Utkom två gånger i månaden. Utgifvare var O. A. Sjöström, som innehade växelaffär i 13 State st., New York. Tidskriften upphörde i September 1894.

Bifrost

Månatlig tidskrift för de svenska föreningarna i Amerika. Utgafs från Mars till Okt. 1885, då den uppgick i Svenska Folkets Tidning i Minneapolis, Minn. Utgifvare var Adolf Österholm och redaktör K. A. Frykman.

Skandia

Illustrerad månadsskrift, som, utgafs från April 1886 till Juni samma år å A. Krums Co:s förlag, New York.

New Yorks Svenska Härold

Politisk nykterhetstidning, som utkom en gång i veckan från Oktober 1886 till April 1887. Tidningen utgafs af ett bolag. Redaktör36

var först C. L. J. Stael von Holstenin och sedan Axel Hornborg. Den sista tiden var Gustaf Ekdahl biträdande redaktör. Bolagets tillhörigheter inköptes af Håkan Johansen för $150.

Templaren

Såsom förut uppgifvits utgjorde tidningen en fortsättning på tidningen Tidens Frågor. Tidningen utgafs af Templar Orden och redigerades af Adolf Peterson. Den utkom med ett nummer i månaden antagligen från midten af 1887 till slutet af 1888. Då Peterson strax på nyåret 1889 flyttade till Philadelphia och slog sig ner i Landsdowne, Pa., flyttades tidningen dit, under det namnet samtidigt ändrades till Templar Bladet.

Kompassen

Nyhetstidning, som började utgifvas i April 1887 och i September samma år flyttades till Brooklyn, där den utgafs till Februari 1889, då den flyttades till Worcester, Mass., där den upphörde i September 1890. Utgifvare och redaktör var E. Leufgren.

Frisk Luft

Skämttidning, som utkom en gång i veckan från 114 Centre st., New York. Första numret utkom den 12 Mars 1891 och det sista den 3 December samma år. Utgifvare var Edw. L. Feek och redaktöl Edward Sundell.

New Yorks Tidning

Endast ett nummer utkom i November (?) 1892. Utgifvare och redaktör var Knut Forsberg. Tidningen hade svensk, engelsk, tysk och fransk text.

Framåt, sedermera Österns Härold

Tidningen grundades sommaren 1892 af dåvarande pastorn vid Svenska luth. församlingen i Providence, R. I., C. G. Norman, som då började utgifva tidningen som politisk och nyhets-vecko-tidning.

I slutet af 1S93 organiserades ett bolag i Brooklyn, bland hvars hufvudintressenter voro dr. F. Jacobson, bokhandlare Elias Johnson m. fi., hvilket bolag i Januari 1894 öfvertog tidningen och flyttade den till Brooklyn. Meningen var,att tidningen skulle blifva organ för New York-konferensen af Augustana-synoden. Tidningens kontor blef först i 482 Atlantic avenue och flyttades sedan i början af 1895 till 64 Sullivan street.

Pastor Norman afsade sig vården om svenska luth. församlingen i Providence,, men kvarstod som präst inom Augustana-synoden, och följde med tidningen till Brooklyn och blef redaktör. Till affärsföreståndare utsågs Fredrik Westerberg.37 SVENSKARNE I NEW YORK

I Augusti 189S afgick pastor Norman som redaktör och öfvertog vården om sv. luth. församlingen i Jersey City, N. J., då Westerberg äfven fick redigera tidningen. Vid början af Oktober 1895 inträdde Evald Hallander i redaktionen som medarbetare.

I följd af brist på penningar utkom tidningen icke från och med andra veckan i Januari 1896 till andra veckan i Mars samma år. Ett nytt bolag bildades under denna tid, och när tidningen åter började utgifvas, hade dess kontor flyttats till 532 Atlantic ave., Brooklyn. Det nya bolaget utsåg Gustaf Sjöström till redaktör, och tillträdde han befattningen den 1 April 1896. Evald Hallander kvarstod som medarbetare och Fredrik Westerberg som affärsföreståndare.

I Maj 1896 ändrades tidningens namn från Framåt till Österns Härold. I September 1896 afgick Sjöström som redaktör, och Hallander öfvertog redaktörskapet, hvilket han innehade till i April 1897. Då afgick Westerberg som affärsföreståndare, och Pehr Ragnarson från Cleveland, Ohio, blef redaktör och affärsföreståndare under det Hallander kvarstod i redaktionen som medarbetare. Från April 1896 till Februari 1897 var äfven pastor S. G. öhman i New Britian, Conn., medarbetare för New Britain-afdelningen.

I November 1897 öfverlät det bolag, som ägde tidnngen hela affären på byggmästaren John Carlson i Montclair, N. J., Hallander afgick då som medarbetare, och Ragnarson öfvertog hela redigeringen och fick som biträdande affärsföreståndare John Clarholm. I Maj 1898 ingick C. Ebbesen från Rockford, 111., som kompanjon med Carlson i affären, då Clarholm afgick från tidningen och Ebbesen blef affärsföreståndare och Ragnarson kvarstod som redaktör. Detta fortgick till Oktober 1898 då Ragnarson afgick från tidningen, hvilken då med Ebbesen som redaktör och affärsföreståndare, flyttades till New Britain, Conn., där den sedan uppgick i Svea.

Svensk-Amerikanska Pressen

Politisk och nyhetstidning, som utgafs en gång i veckan af Scandinavian Publishing Company, som den 2 Mars 1896 inkorporerades af John L. Behm, Street Commissioner T. B. Willis och republikanska partiets ledare i Kings County, Mike Dady. Tidningens första nummer utkom den 12 Mars 1896 från 586 Atlantic ave., Brooklyn, och visade, att tidningen var starkt republikansk. Ansvarig utgifvare och affärsföreståndare var John L. Behm. Redaktör var grefve C. G. Hård, som besatt en god penna och bland annat under signaturen "Knut Swanson" skref de komiska Kongobrefven, som gjorde stor lycka. Redaktionsstaben bestod dessutom af John Sundberg, Charles Nieckels, Aron Ingvall, Walter Lindberg och Henry Staberg, hvilken sistnämnde skötte idrotts- och annonsafdelningarna. På sensommaren 1896 flyttade tidningen till 563 Atlantic ave.

Den 10 Juni 1897 afgick Hård som redaktör och flyttade från staden. Redaktörssysslan sköttes från den 10 Juni till den 1 Juli 1897 af Theodor Nieckels, som då afreste som korrespondent till utställningen i Stockholm, Sverige. Till hans efterträdare utsågs Carl Friberg,38

soiri| kvarstod som redaktör till den2 Juni 1898, då han flyttade till Worcestfer, Mass. Redaktör blef då Magnus Hallenborg, under hvilken tid tidningen åter började svinga sig upp. Hallenborg kvarstod till den 9 Oktober 1898, då John Sundberg blef redaktör för en kortare tid. Tidningen började sedan gå tillbaka. Den 3 December 1898 afgick Staberg som föreståndare för annonsafdelningen, en sak, som menligt inverkade på tidningens affärer. Redigeringen sköttes af olika personer, såsom Aron Ingvall, John Sundberg och John Rosen. Sista numret utkom den 26 Juli 1899.

Hjertbergs Kvartalsrevy

En kvartalsskrift, som utgafs af Ernst Hjertberg en kort tid år 1896.

Försvarsvännen

Veckotidning, som började utgifvas den 18 Juni 1896 och fortsatte till den 18 November samma år. I tidningens program ingick från början att bekämpa katolicismen, men tidningen upptog dock snart nog absolutismen på sitt program.

Utgifvare var Fred Bergvall och redaktör John Sundberg.

Polstjernan

Veckotidning som utgafs och redigerades af C. G. Norman. Endast tre nummer utkommo i April 1897.

Svenska Bladet

Tidningens första nummer utkom den 17 November 1897. Enligt anmälan skulle tidningen vara ett lokalblad för svenskarna i Harlem och till en början utkomma hvarannan onsdag. Formatet var mycket litet, men skulle förstoras, när "intresset från publikens sida stiger", då tidningen äfven skulle utkomma hvarje vecka. Intresset från publikens sida uteblef och endast tre nummer utkommo. Utgifvare och redaktör var K. O. Lindquist.

Valkyrian

Illustrerad månadsskrift, som utkommit regelbundet i 64-sidigt vanligt "magazine"-format från och med den 1 Januari 1897 till och med December 1909, då den uppgick i Ungdomsvännen i Röck Island, 111. Utgifvare var Charles K. Johansen. Redaktör var först Edward Sundell någon tid, till dess Charles K. Johansen äfven öfvertog redigeringen. År 1909 redigerades tidskriften af V. Berger.

Freja

Svensk månadsskrift för damer, som började utkomma i Juni 1898. Endast fyra nummer utkommo, det sista i Augusti 1898. Tidskriftens kontor var 416 Atlantic ave., Brooklyn. Utgifvare och affärsföreståndare var sjökapten John Nelson och redaktör hans hustru, fru Hannah Nelson.39

New York-Tidningen

Politisk nyhetstidning, som utgafs af Swedish American Publi-shing Company en gång i veckan i Brooklyn från den 10 Januari 1901 till den 20 Februari 1902. Redaktör och affärsföreståndare var Pehr Ragnarson. Vid redaktionen voro anställda Carl Friberg från Januari till November 1901, Gustaf Lindner från Januari till September 1901, C. G. Norman från November 1901 till Januari 1902 samt Carl Wideberg under Januari och Februari 1902.

Thule

En illustrerad månadsskrift som började utgifvas i Januari 1910 och fortsattes en kort tid.

Fyrtornet

Tidningens första nummer utkom i December 1899 till New Yorks Skandinaviska Storloge af I. O. G. T. årsmöte. Utgifvare och redaktör voro A. E. Thulander, storlogens dåvarande ordenssekreterare, och Chas. A. Bergh. Detta var ett profnummer af tidningen, som af utgifvarna ebjöds åt storlogen. Storlogen vägrade dock att öfvertaga tidningens utgifvande, men då utgifvarna erbjödo storlogen att begagna tidningen som, sitt officiella organ mot en viss årlig afgift, antogs detta erbjudande. Tidningen utgafs i tre år en gång i månaden af nämnda utgifvarna med understöd af storlogen.

Tidningen öfvertogs på hösten 1903 af Massachusetts Skandinaviska Storloge efter öfverenskommelse med ägarne och utgafs i Boston Mass, af en komité, tillsatt af nämnda storloge till slutet af 1905. Då flyttades tidningen hit och öfvertogs af New Yorks Skandinaviska Storloge, och en komité tillsattes för tidningens utgifvande i New York. Komitén utsåg Hugo Thorne till redaktör, och redigerade han tidningen år 1906 samt till September 1907, då han på grund af andra ordensangelägenheter afsade sig redaktörskapet.

Till hans efterträdare utsågs A. T. Runfeldt. Tidningen, som varit 8-sidig började 1908 utkomma i 12-sidigt format, sedan större anslag lämnats af storlogen. Runfeldt afgick i September 1908 och efterträddes af Carl Fredsell, som skötte tidningen ett år till September 1909, då Hugo Thorne återinträdde. Tidningen nedlades i September 1910.

Vasa-Stjernan

Vasa-Orden beslöt på sitt storlogemöte 1915 att göra prenumeration å ordens organ, Vasa-Stjernan, obligatorisk och att en årsafgift å 10 cents pr medlem skulle uttaxeras af logerna för tidningen. Samtidigt uppdrogs tidningens redigering och utgifning under åren 1916 och 1917 åt redaktör Gust. Harald Nordkvist, som skulle sända tidningen till ordens alla medlemmar och härför af storlogens kassör uppbära tio cents pr år och medlem.

Tidningen började i Januari 1916 att utgifvas här och utkom med ett nummer i månaden till och med Maj 1917, då de stegrade pappers-40

prisen gjorde utgifvandet på de angifna villkoren omöjlig och tidningen nedlades, sedan den vållat Nordkvist afsevärd förlust.

Storlogemötet 1917 uppdrog åt Frank Örtengren, Lynn., Mass., att från och med 1918 utgifva tidningen mot frivillig prenumeration å 50 cents pr år.

b) TIDNINGAR SOM FORTFARANDE UTGIFVAS

Nordstjernan

På sensommaren 1872 bildades ett aktiebolag med namn Svenska Tryckföreningen i New York, som började utgifva Nordstjernan. Första numret utkom den 21 September 1872. Tildningen utkom i 8-sidigt format en gång i veckan från 251 Williams st., New York. Redaktör var J. P. Hollers och affärsföreståndare Carl Nordell. Tidningen rönte genast stor framgång, men på grund af affärsföreståndarens oförstånd och fallenhet att vilja slå på allt för stort, kom bolaget på obestånd. Dess egendom såldes på exekutiv auktion och bolaget upplöstes.

Några för tidningens bestånd intresserade personer organiserade sig till en komité och öfvertogo i Juni 1874 utgifningen. Komitén bestod af Håkan Johansen, Sven Rydell, Isak Edenborg, Andrew Lefrén och Martin Nilson. Dessa sammansköto penningar och köpte stil samt uppehöllo utgifningen genom veckliga tillskott i mån af behof. Martin Nilson tröttnade först och gick ur komitén. Efter en kort tid följde Sven Rydell hans exempel. Båda sålde sina tillgodo-hafvanden i tidningen till Håkan Johansen. Isak Edenborg utgick äfven och sålde sin andel till Bo Christian Roos & Co., som fordrade inteckningsrätt i tidningen, hvilket lämnades. Firman gjorde emellertid konkurs och dess tillgodohafvanden i Nordstjernan såldes på exekutiv auktion 1879 och inropades af Ernst M. Johansen, en son till Håkan Johansen. Ernst Johansen öfverlät köpet på Håkan Johansen, hvilken sedermera

öfvertog Andrew Lefréns tillgodohafvande i tidningen och sålunda blef ensam utgifvare.

Då tidningen 1874 började utgifvas af nämnda komité, blef Andrew Lefrén affärsföreståndare och kvarstod som sådan till sin död den 1 Aug. 1887. Han efterträddes af Ernst M. Johansen, som varit biträdande affärsföreståndare några år. Vid hans kort därefter timade död den 29 December 1887 öfvertog Håkan Johansen slutligen affärens ledning och fick snart som medhjälpare häri sin son, Charles K. Johansen.

J. P. Hollers fortfor att vara tidningens redaktör till död den 28 September 1891. Från 1886 till ett stycke in på år 1890 var Hugo Fischer biträdande redaktör. Vid Hollers död blef Vilhelm Hallander som var Nordstjernans korrespondent i Boston, Mass., redaktör. Då Fischer afgick ur redaktionen ersattes han af John Rosén, som kvarstod till nyåret 1892 då han efterträddes af Gustaf Lindner. Denne kvarstod till Juli 1894 då J. Rosen återkom och kvarstannade tillSkandinaviska EmigranthemmetSvenska Lutherska Immigranthemmet41 SVENSKARNE I NEW YORK

Oktober 1898. Han ersattes då af Aron Ing vall, hvilken kvarstod till April 1900, då John Rosén åter igen inträdde i redaktionen.

På grund af sin höga ålder sålde Håkan Johansen den 1 Mars 1902 tidningen till A. E. Johnson och Charles K. Johansen. Den senare öfvertog då ledningen af tidningens affärer, under det Håkan Johansen fortfor att sköta en del expeditionsgöromål. En af de nya ägarnes första åtgärder var att inköpa sättmaskin.

I slutet af år 1903 insjuknade Hallander, och V. Berger, som då bodde i Boston, Mass., och lämnat bidrag till Nordstjernan och Valkyrian, engagerades att för tillfället biträda på redaktionen. Han började arbetet den 30 November 1903. Hallander återvann aldrig krafterna tillräckligt för att kunna fortsätta arbetet vid redaktionen utan pensionerades af tidningen samt afled efter några års af-tynande. V. Berger blef därför fast anställd i hans plats.

Tidningen hade först utgifvits i 8-sidigt format, som från och med 1899 års ingång ökades till 12-sidigt. Sedan utgåfvos ibland, såsom vid jultiden, då annonstillströmningen var större, 16-sidiga nummer Så småningom blef tidningen 16-sidig.

I Januari 1909 utgick John Rosén ur redaktionen och efterträddes i början af Februari af Gust. Harald Nordkvist. Vid Håkan Johansens död på våren 1910 anställdes Olga Rudwall att sköta expeditions-göromålen och kvarstod hon till September 1917. Från och med 1911 års början utgifves Nordstjernan två gånger i veckan tisdagar och fredagar i 12-sidigt format och är den första och hittills enda svensk-amerikanska halfveckotidning. Då denna förändring gjordes, ökades redaktionsstaben och Gude Grinndal inträdde i redaktionen. En andra sättmaskin inköptes.

Den 1 April 1913 afgick V. Berger som redaktör för att tillträda plats som affärsföreståndaare vid Svenska Augustanahemmet för ålderstigna i Brooklyn. Hans plats som redaktör intogs då af Gust. Harald Nordkvist, och i hans plats inträdde fil. dr. Evald Hallander. Denne kvarstod till på sommaren 1915, då V. Berger den 1 Juli 1915 inträdde i hans ställe. I September 1916 afgick Gude Grinndal och efterträddes om några veckor af Georg Axelson.

Nordstjernans kontor var först i 251 Williams st., hvarifrån det flyttades i början på 1880-talet till 81 Nassau st., dår det förblef till den 1 April 1888. Det flyttades då till 1 Chamber st. och därifrån den 1 Juli 1893 till 125 Park Row samt slutligen den 1 April 1895 till den nuvarande platsen i 108 Park Row.

Svensk-Amerikanska Stridsropet

Tidningen började utgifvas 1891 af den skandinaviska afdelningen af Frälsningsarmén. Tidningen har allt från början utkommit en gång i veckan. Den var först 4-sidig. men blef efter en tid 8-sidig. Förste redaktören var en dansk vid namn Hyllested, hvilken efterträddes af G. Törnkvist. Efter några år afgick denne och efterträddes af Carl Waldén, som kvarstod till nyåret 1902, då han i sin ordning efterträddes af Carl Bergh.42

SVENSKARNE I NEW YORK

Arbetaren

På hösten 1893 tillsattes af dåvarande Skandinaviska Socialist-Förbundet i New York (afdelning af Socialist Labor Party) och danska grenen af Socialist Labor Party i Brooklyn en komité med uppgift att upprätta en klassmedveten arbetaretidning i New York.

Första resultatet af denna komités verksamhet blef synligt vid julen 1894, då Skandinavisk Amerikanska Arbetaren utkom med ett profnum|mer. Den 1 Maj 1895 började tidningen utkomma regelbundet två gånger i månaden till 1896, då den blef vecklig. The Scan-dinavian Socialist Association, som under tiden organiserats och bestod af skandinaviska socialist-föreningar i New York och omnejd, Boston och Chicago samt enskilda andelsägare, öfvertog utgifvandet från och med Januari 1896.

Till den 8 Aug. 1896 utgafs tidningen på svenska och danska språken. Redaktör för den svenska afdelningen var Erie Nordman och för den danska H. Ludvig. I enlighet med på bolagsstämma den 1 Augusti 1896 fattadt beslut, skildes de båda afdelningarna, och den danska flyttade till Chicago, där den några år utkom under namn Dansk-Ammerikanske Arbejderen. Den svenska afdelningen fortfor att utgifvas i New York under namn Arbetaren, och Erie Nordman kvarstod som redaktör till och med 1897, då han afsade sig uppdraget och efterträddes af Victor Funke, som en tid förut varit medarbetare i tidningen. Funke kvarstod till på sommaren 1S04, då han företog en rekreationsresa till Sverige. Hans sjukdom, lungsot, förvärrades under besöket i Sverige, och då det blef tvifvelaktigt, huruvida han någonsin skulle återvända, valdes till hans efterträdare A. H. Lyzell, som sedan 1 Juli 1904 vikarierat. Funke fortfor dock att från Sverige sända bidrag till tidningen ända till slutet af 1906, då krafterna sveko honom. Han afled den 2 Jan. 1907.

På vintern 1906 öfvertogs tidningens utgifvande af Amerikas Skandinaviska Socialistiska Arbetareförbund, som organiserats 1904 och omfattar socialistföreningar i flera af unionens stater. Samtidigt upplöstes Scandinavian Socialistic Publishing Association.

Julstjernan

En illustrerad jultidning å ett 40-tal sidor. Den började utgifvas till julen 1909 af Carl Grimsköld med Carl Fredsell som, redaktör och har sedan utkommit till hvarje jul med samma utgifvare och redaktör.

Landkänning

En illustrerad jultidning, som utgifvits från och med julen 1913 af Skandinaviska Socialistiska Arbetareförbundet. Redaktör är förbundets sekreterare, Thor Borg. 43 SVENSKARNE I NEW YORK

V. Den Kyrkliga Verksamheten

a) UPPLÖSTA FÖRSAMLINGAR Betel-Skeppet

De första svenska sammankomster för andlig uppbyggelse i New York höllos, så vidt det kunnat utrönas, år 1844 ombord på ett skepp, tillhörigt tyskar, hvilket låg förtöjdt vid pier 11, samma kaj vid hvilken Betelskeppet sedermera kom att ligga.

Den, som började denna missionsverksamhet, som då synes ha gällt mera de tusentals skandinaviska sjömän, som årligen besökte New Yorks hamn, än immigranterna, var en gammal sjöman vid namn Peter Bergner. Dennes lefnadsöden äro ej vidare märkliga, men icke desto mindre intressanta, och som han var föregångsmannen till den svenska kyrkliga verksamheten i New York, böra de förtäljas i detta sammanhang.

Han anlände 1832 till New York, redan då en medelålders man, som styrman pä ett svenskt fartyg och afmönstrade här för att afvakta ankomsten af sin hustru och makarnas tre barn, hvilka med en annan lägenhet voro stadda på resa till New York. Han hade tröttnat på det kringflackande lifvet till' sjöss och utbytte sjömans-lifvet mot det lugnare skeppsbyggareyrket. I många år förde han ett ogudaktigt lif och som han själf sade "grånade i syndens tjänst". En dag år 1844 skadades han under arbete och fördes till ett sjukhus. En traktatspridare besökte sjukhuset, och då Bergner för tillfället sof, lade han en traktat på hans bröst. Bergner blef

genom läsningen af traktaten omvänd och beslöt att ägna sina återstående dagar i Herrens tjänst, hvilket han ock gjorde. Han lefde sedan i flera år, under hvilka han verkade som bibel- och traktatspridare bland skandinaverna och afled i Brooklyn på sin sextionionde födelsedag. Han begrofs från Betelskeppet, och pastor Hedström höll en kraftig likpredikan öfver sin redlige vän och trogne medarbetare.

Efter sitt tillfrisknande anordnade Bergner dessa uppbyggelsemöten, vid hvilka han vanligen läste ur Luthers postilla och bad samt sjöng några sånger. Vid första mötet hade han blott fyra svenska sjömän som åhörare, men mötena blefvo snart väl besökta, och inom en tid var åhörarnas antal så stort att Bergner såg sig nödsakad att söka råd och hjälp samt vände sig därför till Metodist Episkopalkyrkans missionsbyrå vid Mulberry street.. där han tillråddes att meddela sig med en svenskfödd metodistpredikant, som verkade i amerikanska församlingar i trakterna omkring Catskill-bergen.44

Denne man var Olof Gustaf Hedström. Han föddes den 11 Maj 1803 i Kronobergs län, Sverige, där fadern var korporal. Han sattes tidigt i skräddarlära, men öfvergaf 1825 skräddarbordet och tog mönstring ombord å linieskeppet Chapman, hvilket var ett af dem, som svenska regeringen sålt till firman Michaelson och Benedicts i Stockholm, som var ombud för republiken Columbia i Syd-Amerika, som skulle använda skeppen i sitt befrielsekrig mot Spanien. Skeppet fördes enligt öfverenskommelse till Cartagena, men politiska förvecklingar höllo på att uppstå mellan Sverige och stormakterna, och handeln måste återgå. När skeppet kom till Cartagena möttes det där af order att afgå till New York, där besättningen afmönstra-des och fartyget såldes år 1826.

Hedström, ämnade aldrig stanna i New York efter afmönstrin-gen, men blef af omständigheterna tvungen därtill. På afmönstrings-dagen tog han in på ett sjömanslogi, där han frånstals allt hvad han ägde, till och med gångkläderna af några nyförvärvade vänner under det han sof. Värdinnan, en irländska, skaffade honom andra kläder, så att han åtminstone kunde stiga upp. Han skaffade sig plats hos en skräddare, hos hvilken han inom ett par år blef tillskärare. Den 11 Juni 1829 gifte han sig med sin principals kusin, Caroline Pinckley, en gudfruktig och flärdfri kvinna. Genom hennes inflytande blef han omvänd och förenade sig med Metodist Episkopalkyrkan.

Kort efter sitt giftermål flyttade han till Pottsville, Pa., där han satte upp egen skrädderiaffär, hvilken dock ej synes ha lyckats vidare väl. År 1833 sålde han den och företog en resa till Sverige, hvarifrån han följande år återkom i sällskap med sin broder, Jonas J. Hedström, svenska metodismens banbrytare och grundläggare i västern. Omedelbart efter sin återkomst från Sverige började Hedström predika bland amerikanarna i New York, och på våren 1835 upptogs han på prof i New York-konferensen af Metodist Episkopalkyrkan. Som antalet svenskar då var obetydligt, kunde det ej bli fråga om missionsarbete bland dem, hvarför Hedström de första tio åren af sin predikoverksamhet verkade som resepredikant uteslutande bland amerikanarna. Han var under detta arbete nitisk och rönte på alla platser, där han uppträdde, mycken framgång.

När Hedström i början af år 1845 uppmanades att öfvertaga och utveckla den missionsverksamhet bland skandinaverna, som satts i gång af Peter Bergner, kände han sig icke hågad därtill. Han ömmade visserligen för saken, men företaget syntes honom alldeles outförbart. "It is as dark as a pocket" brukade han säga om missionsverksamhet bland svenskarna i New York. Han sade sig äfven under sin 20-åriga vistelse i landet och uteslutande umgänge bland amerikanarna hafva glömt svenska språket, så att han knappt kunde mer än "Fader vår" på sitt modersmål.

Flera amerikanare började emellertid intressera sig för saken, och en insamling sattes i gång och lyckades öfver förväntan väl. Snart inköpte några medlemmar af Asbury metodist episkopalförsamling ett utdömt fartyg, briggen Henry Leeds, som inreddes till predikolokal45 SVENSKARNE I NEW YORK

och erhöll nammnet John Wesley, men i allmänhet kallades Betel-skeppet.

Den 14 Maj 1845 sammanträdde New York-konferensen af Metodist Episkopalkyrkan i New York, och Hedström infann sig vid mötet. Han sammanträffade med Bergner och efter samtal med denne försvann hans tvifvel om den svenska sjömans- och immigrantmissionens möjlighet. Vid konferensmötets slut utnämnde

biskopen Hedström till föreståndare för "North River Mission".

Hedström grep sig genast an med arbetet, och pingstdagen, den 25 Maj 1845, höll han sin första predikan i Betelskeppet för ett 50-tal åhörare. Han stiftade kort därefter en församling, den första svenska församling i Amerika på 1800-talet. Församlingen lydde som mission under St. Pauls Metodist Episkopalkyrkan vid hörnet af 4th ave och 22nd St. När verksamheten 1846 pågått, år räknade församlingen 56 medlemmar samt en söndagsskola med ett 50-tal lärjungar och 6 lärare.

Hedström och hans medhjälpare besökte alla fartyg, så fort de ankråt i hamnen och inbjödo skandinaverna bland besättningarna och immigranterna att besöka Betelskeppet, där Hedström så godt som hvarje dag predikade. Tiotusentals biblar, nya testamenten och ströskrifter utdelades under årens lopp, men verksamheten sträckte sig äfven utom det rent religiösa området. Fattiga och sjuka sjömän och immigranter omhuldades och hjälptes, och de skaror, som begåfvo sig inåt landet, erhöllo råd och upplysningar af alla slag.

Det torde vara af intresse att höra hvad personer, som sammanträffat med Hedström och besökt Betelskeppet ha att säga om honom och hans mission. Vi anföra därför hvad de tvänne banbrytarna pastor Victor Witting och teol. dr. E. Norelius nedtecknade om sina sammanträffanden med Hedström, den förre i sina "Minnen", den senare i "De lutherska församlingarnas och svenskarnas historia i Amerika".

Pastor Witting, hvilken var en af svenska metodistkyrkans i Amerika främste män, skrifver följande:

"Första gången jag såg pastor Hedström var i slutet af Oktober 1847, samma dag jag anländt till Amerika. Vi hade nätt och jämt kommit till ankars i New Yorks hamn, ungefär midt emot Castle Garden, då en medelålders, storväxt man med korpsvart hår, bärande en packe biblar och traktater under armen, kom ombord. Detta var pastor Hedström. Sedan han hälsat på kaptenen och talat några ord med honom och styrmannen, gaf han sig i språk med immigranterna och besättningen, sporde hurudan resa vi haft, frågade hvarifrån vi kommp, bad oss vara välkomna till Amerika, utdelade några ströskrifter samt inbjöd oss slutligen, pekande på ett aftackladt fartyg, ifrån hvilket svenska flaggan svajade, att komma dit på aftonen, ty svensk gudstjänst skulle hållas där. Det var det s. k. Betelskeppet. Det låg förtöj dt vid pier 11, vid ändan af Carlisle st., icke långt från Battery Park. Jag och omkring tolf eller femton af emigranterna samt några af besättningen mottogo inbjudningen och begåfvo oss på bestämd tid dit. Där hölls klassmöte. Utom oss voro där kanske tjugo46

eller tjugofem personer, män och kvinnor, närvarande — eller inalles ett fyrtiotal — de allra flesta svenskar. Men där voro också norskar, danskar, finnar, amerikaner och två eller tre negrer. Pastor Hedström sjelf ledde klassen, och det gjorde han på gammaldags, äkta metodistiskt sätt med anda och lif, ömsom talande, förmanande eller tröstande och ömsom jublande. Man vittnade, bad och sjöng, än på svenska än på engelska, och man var icke rädd eller blyg, han icke minst, för att nu och då utbrista ett ljungande halleluja eller ett hjärt-

innnerligt, pris ske Gud! Hela min själ var idel uppmärksamhet.--

— Oomvänd som jag var, hade jag naturligtvis ingenting att säga, men de intryck jag fick den aftonen äro icke utplånade ännu. Nej, min första afton i Amerika, på detta klassmöte, glömmer jag aldrig. Pastor Hedström var kärleken själf, och hans tal till oss anslog också de ömmaste strängar i våra hjärtan. Han var en Guds man, en man full af lif, full af tro, full af den kärlek, som icke söker sitt, med en klar och tydlig erfarenhet af Herrens stora frälsning, och detta gaf åt hans ord vare sig i predikostolen, på klassmötet eller enskildt, en kraft och ett inflytande, som var hardt när oemotståndligt."

Några år senare kom Augustana-synodens præses emeritus, teol. dr. E. Norelius, som en sjuttonårig yngling till Amerika. Han skrifver om sitt sammanträffande med Hedström följande:

"Lifligt erinrar jag mig mitt första sammanträffande med O. G. Hedström hösten 1850. Så snart vårt fartyg hade landat, kom hans medhjälpare ombord, ofvan omtalade Bergner, en äldre man, och, om jag ej missminner mig från Jämtland. Han talade vänligt med oss, utdelade traktater och inbjöd oss till gustjanst på kvällen till Betel-

skeppet, som låg icke långt ifrån där vårt fartyg låg. En liten stund därefter kom Hedström själf, meddelande oss goda råd rörande vår resa inåt landet, ville gärna hjälpa oss tillrätta, höll en bön ibland oss på däck och inbjöd oss till Betelskeppet. Vi gingo dit. Skeppet var inredt till ett kapell med bänkar och predikstol och var väl upplyst. Man sjöng ur svenska psalmboken, och Hedström höll en predikan eller tal, hvarefter några stodo upp och höllo bön. Vi stannade öfver söndagen i New York och hörde honom åter predika ett par gånger. Ordningen för gudstjänsten var icke precis den i Sverige vanliga, dock lämpade han sig i flera stycken därefter. Hans predikan förekom oss hjärtevarm, men innehållet och sammanhanget var bra mycket sam-manrördt, utan någon rätt skillnad mellan lag och evangelium. Tankegången var mindre redig och språket rådbråkadt, dock någorlunda begripligt. I enskilda samtal förekom han oss mycket andlig och from, dock icke fanatisk. Då vi inläto oss med honom i afseende på läran och bekännelsen, kände han sig brydd, men försäkrade, att han ville vara lutheran i äkta god mening. Han var då en man på 47 år, väl byggd och af något öfver medellängd, hade ett fromt, hederligt och vänligt ansikte och ett tilldragande sätt, var klädd i svart röck och hvit halsduk. I hans hem, där jag besökte honom, såg det för den tiden välbärgadt ut. Hans hustru syntes vara en hygglig och bildad kvinna, en amerikanska af gammaldags typ."

Dessa korta utdrag lämna emellertid en föreställning om, hur

denna missionsverksamhet bedrefs. Det gamla Betelskeppet begagnades i tolf år, då det var så förfallet, att det ej längre kunde begagnas. Ett annat skepp anskaffades genom varmhjärtade kristnas, i synnerhet rika amerikanares hjälp. Detta var vida större och bättre än det förra skeppet. Å däcket anordnades en fullständig kyrksal med predikstol, altare och dylikt. Nere i fartyget inreddes klassrum och bönsal. I aktern inrättades boningsrum för vaktmästaren och i fören hade pastorn sitt mottagnings- och expeditionsrum. Det nya skeppet invigdes den 12 Maj 1857, då biskop Simpson höll invigningstalet.

Då den svenska sångerskan Jenny Lind år 1851 besökte Amerika närvar hon under sin vistelse i New York en gång vid en gudstjänst på Betelskeppet, och hade efter denna ett längre enskildt samtal med Hedström. Han besökte henne sedan flera gånger på det hotell, på hvilket hon bodde, och höll då hvarje gång bön tillsammans med henne. Vid ett af dessa tillfällen öfverlämnade hon $600 till honom för utdelning bland fattiga och att användas för inköp af biblar. Detta blef snart kändt med den påföljd att Hedström blef alldeles öfverlupen af tiggare och landstrykare. Han hade emellertid deponerat pengarna hos en rik affärsman vid namn Kindberg, som hade sitt kontor strax bredvid Betelskeppet, och visade alla till denne med en order, att om Kindberg efter noggrann pröfning ansåge dem berättigade till hjälp, gifva dem en dollar eller två.

Redan från missiones första början utvecklade sig verksamheten så hastigt, att det snart blef en fysisk omöjlighet för Hedström att sköta saken ensam, utan han behöfde hjälp både i predikstolen och vid skeppsbesöken samt bibelspridningen.

Den förste medhjälparen var Peter Bergner, som ända till sin död verkade som bibelspridare och var en af Hedströms mest nitiske medarbetare. C. P. Agrelius, som anlände till New York 1848 hjälpte till en tid till sommaren 1849. O. P. Peterson var assistent 1850. År 1851 utnämndes S. B. Newman till medhjälpare på Betelskeppet och kvarstod till i Januari 1853, då han missiverades till Chicago. Sedan ha följande tjänat som medhjälpare: J. Bredberg, 1854—1855; C. G. Forsberg, som kolportör 1854—1859; S. B. Newman, andra gången 1855— 1859; O. P. Peterson 1859—1863; O. Helland 1863—1867; James Iverson 1867—1869 samt Holger Olson 1869—1872.

Från år 1872 synes Hedström hafva varit ensam, till dess han 1874 i följd af sin vacklande hälsa och nedsatta krafter upphörde att aktivt deltaga i arbetet, Han blef öfverårig 1875. Han bibehöll dock in i sena ålderdomen sin ungdomliga liflighet och energi.

Sommaren 1863 tog Hedström sig en tids ledighet och aflade ett besök i Sverige, där dock den tillämnade hvilan förbyttes i träget arbete med predikande öfverallt, där han färdades fram från Karlskrona upp till Luleå samt i Norge. Han möttes öfverallt med aktning och förtroende, och svenska statskyrkans präster läto honom på flera platser predika i kyrkorna.

Hedström bodde i Jersey City, och besökte under ett konferensmöte i New York 1877 sin vän Albert Chellbergs hem i 299 Tredje avenuen, där han insjuknade den 13 Mars och fridfullt afled i detta48

hem den 5 Maj 1877. Hans begrafning ägde rum i amerikanska St. Paul Metodist Episkopalkyrkan vid hörnet af 4th ave och 22nd st. den 7 Maj, och stoftet hvilar på Evergreens begrafningsplats i Brooklyn, där söndagen den 17 Oktober 1886 en minnesvård aftäcktes på hans graf.

Olof Gustaf Hedström var en af den svenska metodismens i Amerika allra främste män och en af sin tids märkesmän bland svenskamerikanarne. Under sin tretio åriga verksamhet på Betelskeppet kom han i beröring med och fick tillfälle att predika för större skaror än det sedan förunnats någon svensk präst i Amerika.

När Hedström år 1874 upphörde med aktivt arbete på Betelskeppet, utnämndes till hans efterträdare pastor Daniel Salomon Sörlin.

Redan 1872 utgingo omkring 100 medlemmar ur Betelskepps-för-samlingen och bildade en församling i Brooklyn, som först kallades Svenska Missionen i Brooklyn och sedan 1882 omorganiserades och erhöll namnet Svenska Immanuelsförsamlingen, hvilken således är en direkt fortsättning af Betelskepps-församlingen. Under Sörlins tid började regelbundna metodistmöten hållas i New York, och ur denna verksamhet utvecklade sig sedan svenska metodistförsamlingen vid Lexington ave.

År 1876 upphörde den svenska verksamheten på Betelskeppet. Detta lossgjordes från sitt läge och halades öfver till Brooklyn samt kallades därefter Skandinaviska Betelskeppet. Det blef då medelpunkten för en missionsverksamhet bland norska sjömän. Förändringen skedde emot Hedströms önskan, och åstadkom en stark spänning mellan svenskarna och norrmännen i staden.

Församlingen på Betelskeppet blef aldrig vidare stor, beroende på de ständiga utflyttningarna. Pastor Witting uppgifver i sina "Minnen" följande sifror:

Är 1850 medlemmar i full förening 40, på prof 39; ar 1851 medlemmar i full förening 69, på prof inga; år 1853 medlemmar i full förening 40, på prof 55; ar 1855 medlemmar i full förening 60, på prof 10; år 1859 medlemmar i full förening 70, på prof 73; år 1863 medlemmar i full förening 69, på prof 14; år 1867 medlemmar i full förening 87, på prof 43; år 1869 medlemmar i full förening 108 på prof 45; år 1872 medlemmar i full förening 204, på prof 65. Ar 1872 skedde afskiljningen till församlingen i Brooklyn af 100 medlemmar. Församlingen räknade därför 1874 medlemmar i full förening 78, på prof 36 samt år 1876 medlemmar i full förening 88, på prof 22.

När den svenska verksamheten 1876 upphörde, slöto sig de svenska medlemmarna till de metodistförsamlingar, som höllo på att uppspira i Brooklyn och New York.

Svenska Lutherska Missions Kyrkan samt Lutherska Missionsförsamlingen

Dessa båda namn beteckna en och samma församling, hvilken var

den första svenska församling i Brooklyn.